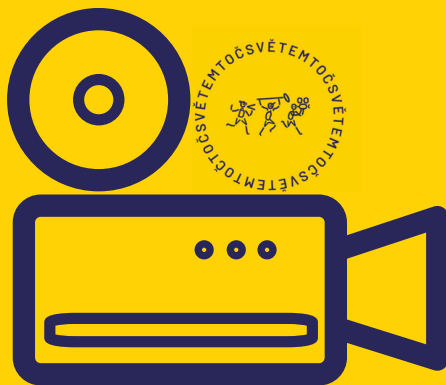

FILMOVÁ A AUDIOVIZUÁLNÍ VÝCHOVA

▶▶▶▶ UKÁZKY MOŽNÝCH PŘÍSTUPŮ K VÝUCE

Národní pedagogický institut ČR
Asociace filmové a audiovizuální výchovy
Pražský filmový kufr
CinEd
Aeroškola
Free Cinema

LUCIE HLAVICOVÁ
FRANTIŠEK TOPINKA
MARKÉTA VONDRÁŠKOVÁ

Editorské práce a jazykové korektury: Petra Součková
Grafické práce: Eva Spilková

OBSA

---

03 / ÚVOD

---

05 / TIPY, JAK STRUKTUROVAT VÝUKU NA ZŠ

---

09 / UKÁZKA METOD A CVIČENÍ

---

21 / CO JE VLASTNĚ FILMOVÁ ŘEČ?

---

31 / NÁVODY NA OBSLUHU PROGRAMŮ

---

39 / DALŠÍ MATERIÁLY, LITERATURA A ODKAZY

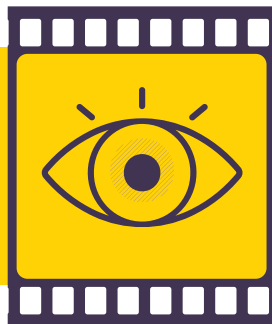
43 / ORGANIZÁTOŘI FESTDNE A JEJICH ČINNOST

foto archiv CinEd

ÚVOD

Didaktika filmové a audiovizuální výchovy není dosud ustálená. V roce 2010 se stala filmová/audiovizuální výchova součástí RVP základních škol (RVP ZV) a gymnázií (RVP G) jako tzv. „doplňující vzdělávací obor“ oblasti Umění a kultura. Bohužel však kvůli nedostatku aprobovaných učitelů a učebních materiálů stále filmová a audiovizuální výchova proniká do školních lavic spíše ojediněle. Na rozdíl od základních škol se však tento obor hojně prosazuje v oblasti středního odborného vzdělávání a také na základních uměleckých školách. V neposlední řadě se filmové a audiovizuální vzdělávání intenzivně rozvíjí v neformálním sektoru vzdělávání a v oblasti volnočasových aktivit. Na podzim roku 2023 byl otevřen první studijní program Filmová a audiovizuální výchova na FAMU a do konce roku 2023 bude vydán první průvodce filmem a audiovizí pro žáky, rodiče a učitele s názvem Filmouka.

Metodická příručka **Filmová a audiovizuální výchova** vznikla v rámci **Filmového kufru pro pedagogy**, který se konal letos prvním rokem v rámci FestDne 11. 11. 2023 v holešovické La Fabrice. Součástí akreditovaného semináře pro pedagogy byla moderovaná debata s odborníky o významu a využití filmové audiovizuální tvorby ve školách, rozborový seminář CinEd o vnímání a analýze filmového díla a dva semináře praktické o využití dokumentárního a animovaného filmu ve školní praxi.

Cílem bylo především pomoci pedagogům se v problematice filmové výchovy lépe zorientovat, získat lepší povědomí, motivaci a inspiraci k další pedagogické práci. Semináře vedli špičkoví odborníci a filmaři, kteří se sami pedagogické praxi dlouhodobě věnují. Brožurka, která se vám dostává do ruky, obsahuje základní a shrnující informace o problematice filmového vzdělávání a o pořádajících organizacích. Obsahuje také několik příkladů dobré praxe, které mohou učitelům posloužit jako inspirační zdroj, základní pojmosloví z oblasti filmové výchovy a technický manuál o nejlépe použitelných a pro učitele dostupných programech pro animaci a střih videí. Text je strukturován do třech na sebe navazujících částí. První část se věnuje názorným ukázkám, jak lze strukturovat výuku filmu audiovize, druhá část se věnuje popisu konkrétních metod a cvičení, které lze ve výuce použít, ve třetí části se čtenáři dozví základní informace, které by o audiovizuální tvorbě měli znát dříve, než začnou natáčet, a ve čtvrté části uživatelé získají konkrétní a přehledný návod na obsluhu počítačových programů, které jsou pro tvorbu filmových a audiovizuálních děl nezbytné. Nechybí ani řada užitečných odkazů na další studijní materiály.

TIPY, JAK STRUKTUROVAT VÝUKU NA ZŠ

Ukázka lekce pro děti
předškolního a mladšího
školního věku

Ukázka lekce pro děti staršího
školního věku

KAPITOLA 1

TIPY, JAK STRUKTUROVAT VÝUKU NA ŽŠ

Autorka kapitoly: Lucie Hlavicová

Celková délka: 60 minut

UKÁZKA LEKCE PRO DĚTI PŘEDŠKOLNÍHO A MLADŠÍHO ŠKOLNÍHO VĚKU

- **Úvod:** 10 minut – aktivizace žákovy divácké zkušenosti. Na začátek je vhodné zeptat se na filmy, které mají děti rády, a seznámit se s jejich diváckou zkušeností. (Tip: „Nakreslete obrázek svého oblíbeného filmu, ale nikomu zatím neříkejte, o jaký film se jedná.“)
- **Uvedení do problematiky:** 5 minut – uvedení do tématu hodiny (Tip: Položte se s dětmi na koberec, zavřete oči a společně se přeneste v čase na konec 19. století. Můžete využít zvuků kopyt koní, parní lokomotivy apod. Popisujte přítom dětem cestu časem. Jak chodili lidé oblečení? Co vše mohly děti potkat na ulicích? Jak svět tehdy vypadal?)
- **Aktivita:** 10 minut – aktivita propojující další umělecko-výchovné předměty, jako VV, HV, TPV, DV (Tip: Vytvořte si vlastní thaumatrop.)

Výroba Thaumatropu / foto: archiv CinEd

- **Předvedení konkrétního audiovizuálního díla:** 10 minut – projekce filmové ukázky či jiného audiovizuálního díla (Tip: Podívejte se s dětmi na filmy bratrů Lumièrů *Příjezd vlaku* a *Pokropený kropicč*. Vysvětlete, jak a kdy vznikly první filmy a jak dříve probíhaly projekce takových filmů v kině.)
- **Aktivita:** 10 minut – metody verbálně–zvukové, metody divadelní (Tip: Rozdělte třídu na skupiny, které budou vytvářet hudbu, ruchy, mluvené slovo a atmosféru v kině, a zkuste si společně naživo nazvučit právě promítaný film. Jedna skupina dětí bude mít za úkol tvořit ruchy, jedna hudbu, jedna mluvené slovo, ostatní budou dělat zvuky diváků. Natrénujte každou součást zvukové složky zvlášť a nakonec všichni společně „ozvučte“ film.)

TIPY, JAK STRUKTUROVAT VÝUKU NA ŽŠ

- **Praktická část:** 10 minut – audiovizuální cvičení

Je vhodné se zprvu zaměřit především na stop motion animaci či trikové efekty. Vhodné jsou například perspektivní triky, jako „Obr, který žere děti“. (Jedno z dětí s otevřenou pusou stojí blíže u kamery a ostatní v dále utíkají postupně obroví přímo do pusy, čímž vytváří ve výsledném záběru dojem, že je dítě blíže ke kameře (obr) žere. Tento efekt lze natočit na jeden jediný záběr. Učitel zapne nahrávání ve chvíli, kdy má správně nastavenou kompozici záběru a následně postupně mává na ostatní děti (trpaslíky), kteří stojí připraveni na mávnutí vyběhnout. Děti postupně vbíhají obroví přímo do pusy. Ten může s chutí každé z dětí požvýkat a spolknout, případně následně vyplivnout. V kreativité se meze nekladou.) Využitá technika: Fotoaparát či mobilní telefon nebo tablet a stativ.

- **Zakončení:** 5 minut – shrnutí dosažených znalostí, rozloučení – spojení výuky s diváckou zkušeností a rodinným prostředím (Tip: Opět se s dětmi položte na koberec, zavřete oči a vraťte se časem do současnosti. Dětem je možné zadat za domácí úkol společně s rodiči diskutovat nad obrázky, které na začátku hodiny namalovaly. Poznají rodiče o jaký film se jedná? Proč si děti zvolily právě tento film? Z jakého důvodu je právě tento jejich oblíbený?)

Inspirace

Výroba Thaumatropu
s nejmenšími /
foto: Lucie Hlavicová

VIDEONÁVOD,
JAK VYROBIT THAUMATROP:

<https://www.youtube.com/watch?v=SYaM5iNeSrw>

TIPY, JAK STRUKTUROVAT VÝUKU NA ZŠ

Autorka kapitoly: Lucie Hlavicová

Celková délka: 45 minut

Téma: Animovaný film

UKÁZKA LEKCE PRO DĚTI STARŠÍHO ŠKOLNÍHO VĚKU

- **Úvod:** 10 minut – aktivizace žákovy divácké zkušenosti (Tip: Na začátek je vhodné ohledat divácké zkušenosti jednotlivých žáků. Zeptejte se žáků, zda se sami dívají na animované filmy. Zkuste se zeptat na oblíbené večerníčky, na které se žáci dívali v dětství, i na filmy, které sledují dnes.)
- **Uvedení do problematiky:** 10 minut (Tip: Osvětlete, že existují různé typy filmů: animovaný / hraný / dokumentární / experimentální film a pojmenujte rozdíly mezi nimi. Vysvětlete techniku stop motion animace (vyfotím, pohnu, vyfotím, pohnu...). Pro snazší pochopení snímání obrázků lze také žákům ukázat prekinematografické pomůcky jako thaumatrop, zoopraxiskop, zoetrop či flipbook.)
- **Praktická část:** 20 minut – tvorba audiovizuálního díla (Tip: Technikou stop motion animace se pokuste vytvořit se žáky pixilaci z vlastních těl. Postavte fotoaparát na stativ, jeden žák bude kameraman a bude obsluhovat fotoaparát a ostatní žáci budou simulovat pohyb. Ideální cvičení je například postavy seřadit do řady, zády k fotoaparátu, a každý z nich bude držet jedno písmeno zvoleného slova. Postupně se budou otáčet. Je dobré si předem vyzkoušet fázování a koordinaci pohybů jednotlivých žáků. Po každém pohybu se žáci na chvíli zastaví a učitel či jeden ze žáků, který bude obsluhovat fotoaparát, jednotlivé fáze vyfotí. Následně se objeví se celé slovo.) **Využitá technika:** Fotoaparát či mobilní telefon nebo tablet s nainstalovaným programem Stop Motion Studio a stativ.)
- **Zakončení:** 5 minut – shrnutí dosažených znalostí – Spojení výuky s diváckou zkušeností a rodinným prostředím (Tip: Zkuste se v běžném životě zaměřit na pohyb lidí na ulici. Sledujte, jak jednájí, jak se pohybují. Jak se pohybuje starý člověk? Jak malé dítě? Jak našťvaný člověk? Co všechno o nás pohyb může vyzradit? Na další hodině si o tom, co jste vysledovali, popovídejte a zkuste si sami na sobě různé typy vyzozorovaných pohybů a situací.)

UKÁZKA METOD A CVIČENÍ, KTERÉ LZE VYUŽÍT VE VÝUCE

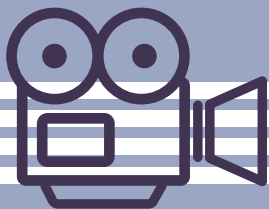
Pod sněhem

Příslloví v pěti obrazech

Obsah sdělení

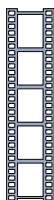
KAPITOLA 2

UKÁZKA METOD A CVIČENÍ, KTERÉ LZE VYUŽÍT VE VÝUCE

Autorka kapitoly: Markéta Vondrášková
Cílová skupina: předškolní děti 4–6 let

POD SNĚHEM

Cíle aktivity: Děti se naučí základní principy pookénkové animace, rozpohybování a proměnu obrazu v čase.

Anotace: Hravá experimentální metoda pookénkové animace je vhodná i pro nejmenší děti. Jedná se o metodu objevování a ožívování světa pod kamerou, která rozvíjí dětskou představivost a dává dětem možnost se přirozeně a hravě seznámit se samotnými principy animace.

Organizace aktivity: Úvodní hodina je společná pro všechny děti, samotná aktivita (animování) je párové nebo skupinové, v přímé spolupráci s učitelem, který funguje jako průvodce a technická podpora. Učitel výsledný materiál stříhá a zvučí, závěr je opět společný - výsledná prezentace filmu.

Organizace práce: Pro volnou a experimentální tvorbu animace není nezbytně nutný scénář, stačí výchozí idea. Úvodní část výukové hodiny je koncipována jako motivační a společná pro všechny děti. Námět filmu vybíráme vždy v souvislosti s probíraným tématem, námět animovaného cvičení se může rozvíjet v čase, obraz se proměňuje a roste, dokud přichází nápady. Respektujeme možnosti dětí, fotoaparát proto necháme na stativu po celou dobu (i několik dní), dáváme pozor, aby se situace příliš nezměnila, a umožníme

dětem přistoupit k práci vždy na chvíli podle libosti.

Prostorové podmínky: Klidné místo v běžné učebně, kde je možné pracovat po delší dobu a pokud možno rozdělanou práci neuklízet.

Materiál a pomůcky: Jako podklad pro film je možné použít karton (i ve více vrstvách) o velikosti aspoň 1 x 1,5 m, připevněný pevně na stěně ve výšce přijatelné pro děti. (Vzhledem k prostorovým možnostem v běžné školkové třídě je tato varianta zavěšeného obrazu vhodnější. Je lépe přístupná dětem a učitelé umožňují lépe ochránit obraz filmu před nechtěnými zásahy zvnější.) Před kartonem je nezbytné pevně zafixovat fotoaparát na stativu s nainstalovanou aplikací Stop motion studio. Děti mají k dispozici štětce a dostatek temperové barvy v miskách (např.: základní bílá a její další odstíny).

UKÁZKA METOD A CVIČENÍ, KTERÉ LZE VYUŽÍT VE VÝUCE

PŘÍSLOVÍ V PĚTI OBRAZECH

Celková doba trvání: libovolná

Realizace: Práce trvá libovolně dlouho a podle toho, jak chodí nápady. Respektujeme možnosti dětí, fotoaparát proto necháme pevně zafixovaný na stativu třeba i několik dní, jen dáváme pozor, aby se „situace“ příliš nezměnila, a umožňujeme dětem přistoupit k práci vždy na chvíli podle libosti. Děti pracují jednotlivě nebo po dvojicích v čase, kdy jsou ostatní venku nebo ve volné hře.

Příprava: v tématu zimy s dětmi žijeme delší dobu, věnujeme se mu napříč aktivitami výtvarnými, dramatickým i pohybovými. Učíme se básničky, říkanky, písně o zimě. Pracujeme s knihami, pozorujeme přírodu při výpravách ven. Sbíráme zkušenosti. Film je vyústěním těchto aktivit. Jeden komunitní kroužek (30 minut) věnujeme tomu, abychom dětem vysvětlili, jak vzniká animovaný film a co nás čeká. Vytýčíme si téma a vymyslíme společně „scénář“. Zhruba 60 minut trvá připravit si pracovní prostředí, nástroje, materiál a fotoaparát.

Získané dovednosti: děti rozvíjí výtvarné schopnosti v práci s barvou, otiskem, průřezem, koláží. Naučí se základní principy stop motion (pookénkové) animace, tedy obrazem v pohybu. Rozvíjí komunikační schopnosti, schopnosti předávat skrze film svou vnitřní představu, rozvíjí fantazii. Učí se základní práci s fotoaparátem.

Popis práce: Učitel zkontroluje, zda je obraz správně zaostřen a zakomponován (může si udělat i rohové značky ve snímaném obraze pro snazší návaznost animace v čase). Děti postupně pohybují jednotlivými objekty před kamerou, které jsou umístěny na kartonu (přichyceny žvýkačkou). Princip stop motion animace funguje tak, že děti vždy o kousek pohnou objektem, poodstoupí ze záběru a učitel obraz vyfotí. Následně opět pohnou objektem a učitel znovu obraz vyfotí. Pokud použijeme u fotoaparátu samospoušť, fotit mohou i samy děti. Takto práce postupuje až do té doby, dokud není obraz rozpohybován tak, jak si žáci a učitel představují. V průběhu práce je možné sledovat, zda se objekty pohybují „správně“. Pokud by se stala nějaká zásadní chyba, například pokud učitel vyfotí omylem obraz, kde stále vidíme ruku některého z dětí, je možné chybný obrázek vymazat a pokračovat v práci. Po dokončení obrazové podoby lze přímo v programu Stop motion studio dodat i zvukovou složku díla. Žáci mohou zazpívat písničku, dabovat postavy či dodat ruchy v reálném čase. Na závěr zkompletuje učitel film prostřednictvím tlačítka export.

UKÁZKA METOD A CVIČENÍ, KTERÉ LZE VYUŽÍT VE VÝUCE

POD SNĚHEM

Požadované předchozí zkušenosti: Je vhodné umět pracovat se stříhovým programem a zvukovou postprodukcí, kterou děti v tomto věku nejsou schopny provádět samy.

POPIS CVIČENÍ

1. Krajina se pokrývá sněhem (vločky postupně dopadají na animovanou plochu v podobě doteků štětce s bílou barvou).
2. Když je plocha zasněžená bílou barvou, začnou se v ní objevovat stopy drobných zvířat, ptáčků, myší a skřítků, které křičí po celé ploše obrazu, někde se setkávají, houstnou. Některé se objevují pomaleji, jiné rychle (lze použít i razítka).
3. Zasněžená plocha se mění, začne se pod ní něco dít, začne se otevírat do dalších spodních vrstev podzemí (průřezy do spodní vrstvy), které skrývají doupata a nory obydlené spícími zvířaty, zásobami, skřítkými pelechy...
4. Zvuk k animaci můžeme nahrávat s dětmi při kompletaci filmu (neboli postprodukcí).

Odkaz na ukázkou: https://www.youtube.com/watch?v=NB_zLDTtLy0&feature=youtu.be

Ukázka krátkého animovaného filmu vytvořeného prostřednictvím stop motion animace žáky MŠ pod vedením Markéty Vondráškové.

Tip: Více informací k práci s programem Stop motion studio lze získat z video tutoriálů (ad informace níže).

NÁVAZNOST NA RVP PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ A 1. STUPEŇ ZŠ

Očekávané výstupy: Dítě experimentuje se samostatně vytvořenými výtvarnými prvky a vytváří efekt pohybu oživením abstraktní kresby nebo malby v ploše, či koláže - uplatňuje základy animace k vizuální komunikaci.

Učivo: montáž a skládání obrazových prvků se záměrem vizuálně vyprávět plynulý děj nebo situaci; komunikace vlastního záměru a zhodnocení a rozbor vlastní tvorby.

Mezipředmětové vztahy: tvorba filmu je dobrým propojovacím prostředkem k dalším možným tématům a předmětům vzdělávání (výtvarná výchova, vlastivěda, prvouka, přírodověda, matematika, hudební výchova...)

Poznámka: Doporučuji tvorbu experimentální animace začlenit do výuky všech stupňů, vzdělávání mateřskou školou počínaje.

UKÁZKA METOD A CVIČENÍ, KTERÉ LZE VYUŽÍT VE VÝUCE

Autorka kapitoly: Zuzana Havelková

Cílová skupina: žáci od 9 let

PŘÍSLOVÍ V PĚTI OBRAZECH

Cíle aktivity: Žák pořizuje série fotografií za účelem zachycení děje, používá základní nástroje stříhového programu, efektivně spolupracuje v realizačním týmu.

Anotace: Česká přísloví jsou specifický žánr lidové slovesnosti, který nabízí široké spektrum aktivit v oblasti práce s příběhem. Toto cvičení je zaměřené na vyhledávání důležitých aspektů sdělení a posloupnost děje. Žáci pořizují série fotografií, jejichž prostřednictvím se snaží zachytit obsah přísloví, fotografie spojí do krátkého videa.

Organizace aktivity: Skupinová práce

Organizace práce: Aktivita probíhá v průběhu vyučování. Úvodní část výukové jednotky je koncipována jako společná pro všechny žáky, tvůrčí proces probíhá v realizačních týmech. Počítá se se společným závěrem, prezentací a vyhodnocením aktivity.

Prostorové podmínky: Běžná učebna

Materiál a pomůcky: Koncová zařízení (mobilní telefony, tablety) podle počtu žáků/skupin, vhodné softwarové vybavení

Výstupy: Krátké video tvořené statickými fotografiemi, seznámení s filmovou tvorbou pro nejmenší začlenění filmu do různých předmětů ZŠ, obsluha digitálních médií, porozumění principům audiovizuálního sdělení, skupinová tvorba, práce se zvukovou složkou díla

Celková doba trvání: 90 minut

Realizace: 45 minut

Tvorba fotografií a následného videa (cca 20 minut) – pokud se žáci v rámci aktivity poprvé seznamují se stříhovým programem, bude jim postprodukce trvat déle, doporučuji využít celých 45 minut a prezentaci videí realizovat v další (navazující) vyučovací hodině.

Příprava: 45 minut

Hodina ČJ předcházející lekci zaměřená na přísloví. Učitel zajistí vhodné programové vybavení v používaných zařízeních a zkontroluje, zda je v úložišti zařízení dostatek místa.

Získané dovednosti: Ovládání stříhového programu, práce s fotoaparátem, prohloubení schopnosti definovat klíčové aspekty sdělení.

UKÁZKA METOD A CVIČENÍ, KTERÉ LZE VYUŽÍT VE VÝUCE

PŘÍSLOVÍ V PĚTI OBRAZECH

Popis cvičení: V rámci úvodní motivace si žáci zopakují pojem přísloví, význam a vznik těchto lidových rčení. V další části hodiny si zvolí konkrétní přísloví, se kterým budou dále pracovat. Je důležité výběr dobře promyslet a zvážit vhodnost pro tento typ zpracování. Příspěvky se žáci pokusí zachytit prostřednictvím několika (maximálně pěti) fotografií. V této části je možné zadání gradovat a upravovat náročnost úkolu podle věku a zkušenosti žáků, viz poznámky. Z pořízených fotografií žáci ve stříhovém programu (Movie Maker, iMovie či DaVinci Resolve) vytvoří krátké video, zaměří se na vhodné časování snímků. Divák by měl mít dostatek času na vyhodnocení obsahu fotografie, zároveň by snímky neměly svou délkou působit příliš rušivě, aby divák neztrácel pozornost. Maximální (optimální) délka videa je půl minuty. V závěru hodiny probíhá projekce natočených videí, žáci se pokouší uhodnout, které přísloví spolužáci zpracovávali. ([ukázka 1](#) / [ukázka 2](#) / [ukázka 3](#))

Požadované předchozí zkušenosti: Vhodné jako seznamovací aktivita pro práci se stříhovým programem

NÁVAZNOST NA RVP

Zařazení průřezových témat: Osobnostní a sociální výchova, mediální výchova

RVP pro 1. stupeň ZŠ:

Očekávané výstupy: Žák experimentuje se samostatně vytvořenými výtvarnými prvky a vytváří pohybové efekty, ve své tvorbě uplatňuje základy animace; žák vytváří série fotografií a jiných statických vizualizací, následně s nimi experimentuje a využívá možností technologií vytvářejících pohybový efekt

Učivo: Komunikace, posilování a prohlubování komunikačních schopností – základní skladebná cvičení; základy montáže obrazových prvků se záměrem zobrazit – vizuálně vyprávět – plynulý děj, situaci; komunikace vlastních záměrů a námětů v kolektivu, zhodnocení a rozbor vlastní i umělecké produkce

UKÁZKA METOD A CVIČENÍ, KTERÉ LZE VYUŽÍT VE VÝUCE

PŘÍSLOVÍ V PĚTI OBRAZECH

Poznámky: V každé třídě je část žáků, kteří se s příslovími dosud neseťkali nebo jen okrajově. Proto doporučuji, zvláště u mladších žáků na prvním stupni, před tuto lekci zařadit přísloví jako téma do hodiny ČJ, aby se žáci s žánrem seznámili a naučili se interpretovat obsah tohoto sdělení.

Doporučuji žáky upozornit na výhodu fotografování na šířku pro následnou tvorbu videa. Při pořizování fotografií můžeme žákům nechat volnou ruku nebo zadání více specifikovat. Žáci prvního stupně přísloví většinou zachycují „doslovně“, různými způsoby zobrazují stěžejní slova rčení. U starších/zkušenějších tvůrců je možné tento způsob zachycení zakázat nebo limitovat, a podpořit tak jejich kreativitu v uchopení zadání. Na tuto lekci doporučuji navázat hodinu ČJ, ve které budete práci s příslovími dále rozvíjet. Žáci například vymýšlejí příběhy (vyprávějí historiky ze života), které jsou parafrází některého z přísloví. Případně se pokouší vymyslet své vlastní přísloví, které nese smysluplné ponaučení.

Převzato z publikace Lucie Hlavicová, Markéta Vondrášková a kolektiv: Cesta do světa pohyblivých obrazů: Metodika filmové a audiovizuální výchovy.

UKÁZKA METOD A CVIČENÍ, KTERÉ LZE VYUŽÍT VE VÝUCE

Autorka kapitoly: Lucie Hlavicová

Cílová skupina: žáci od 10 let (dle obtížnosti textu)

OBSAH SDĚLENÍ

Cíle aktivity: Porozumění psanému a mluvenému textu, výstavba příběhu, pochopení hranice mezi hraným a dokumentárním filmem, a také odzkoušení si principů stříhu dokumentárních záznamů

Anotace: Příběh je základním stavebním kamenem filmových děl. Dokumentární filmy pracují se záznamy autentických příběhů a výpověďmi skutečných lidí. Prostřednictvím následujícího cvičení se žáci naučí pracovat s příběhem, vybírat podstatné momenty vyprávění, vyzkouší si, jak lze manipulovat sdělením, a z předkládaných materiálů sestaví konkrétní příběh či scénu.

Organizace aktivity: Skupinová práce, dílčí aktivita před natáčením filmu, začlenění filmu do různých předmětů ZŠ, vyprávění příběhu, práce se zvukovou složkou díla, porozumění principům audiovizuálního sdělení, dílčí aktivita před natáčením filmu

Organizace práce: Žáci si poslechnou audiozáznam, následně jej převedou do textové podoby. Debatují nad obsahem záznamu, postavami, historickým obdobím, zápletkou apod. Následně vybírají z textu zásadní momenty, které zvýrazňují, a posléze tyto vybrané pasáže skládají do výsledného tvaru

Materiál a pomůcky: Počítač či tablet s textovým editorem, případně vytištěný text na papíře a výrazňovač a nůžky

Prostorové podmínky: Vyučovací třída, projektor, PC

Výstupy: Zpracovaný text

Celková doba trvání: 45–90 minut (dle časových možností přizpůsobujeme délku a obsah audiovizuální nahrávky)

Příprava: Získání vhodného audio záznamu, případně i jeho přepisu (doporučuji nalézt v archivu Paměti národa – pametnaroda.cz, případně využít audio záznamy státníků či politiků apod.)

Získané dovednosti: Schopnost porozumění textu a zkušenost s výstavbou příběhu

UKÁZKA METOD A CVIČENÍ, KTERÉ LZE VYUŽÍT VE VÝUCE

OBSAH SDĚLENÍ

Popis cvičení: Žáci dostanou za úkol si poslechnout audionahrávku a tu slovo od slova přepíší (popřípadě jim lze předložit již hotový přepis). Následně bude jejich úkolem ve skupinách debatovat nad konkrétním příběhem a tím, co z uvedeného textu je skutečně podstatné, co je pro posluchače zavádějící. Poté z konkrétních přepisů nahrávek pomocí zvýraznění řezem, velikostí či zvýrazňovačem vyberou ty nejpodstatnější momenty a seskládají výsledný příběh. Je možné kombinovat i více nahrávek mezi sebou, a nastínit tak žákům, jak pracuje skutečný střiháč s audiovizuálním materiálem.

Požadované předchozí zkušenosti: Čtení a psaní textu

Filmově vzdělávací cíle: Žák se naučí pracovat s textem, stavbou příběhu, porozumí rozdílům mezi způsoby vyprávění v oblasti fikce a dokumentu.

Doporučení pro začlenění do výuky: ZŠ (ať už ve filmové a audiovizuální výchově, nebo v rámci českého jazyka a literatury či dějepisu, ale dle volby charakteru audionahrávky lze cvičení začlenit například i do výuky občanské výchovy apod.), střední odborné školy, základní umělecké školy, volnočasové aktivity.

Obecná východiska programu: Žáci dostanou k dispozici úryvek rozhovoru, se kterým mohou nakládat jako skuteční střiháči dokumentárního filmu. Cílem cvičení je vybrat takové pasáže rozhovoru, aby divák či posluchač příběh snadno pochopil. Je však také možné vyzkoušet si záměrnou manipulaci a cíleně přeskládat úryvky rozhovoru tak, aby příběh vyzněl i zcela jinak, než pamětník zamýšlel.

UKÁZKA METOD A CVIČENÍ, KTERÉ LZE VYUŽÍT VE VÝUCE

OBSAH SDĚLENÍ

NÁVAZNOST NA RVP

Doporučení: Je vhodné vybírat audionahrávky srozumitelné věku a zkušenostem konkrétních žáků a také ty nahrávky, které jsou pro děti zajímavé a skýtají možnost vystavění dramatického oblouku. Zároveň je vhodné vybírat takové příběhy, prostřednictvím kterých lze rozvést živou debatu například i o uvedeném historickém období, postavách apod.

RVP pro 2. stupeň ZŠ:

Učivo: Uplatnění subjektivity, pozorování, smyslového vnímání - cvičení vnímavosti, intenzity pozorování reálných dějů, situací a jejich slovní a písemná reflexe; uplatnění kreativity, fantazie a senzibility - zvuková složka audiovizuálního výrazu a její hlavní elementy

RVP pro gymnázia:

Učivo: Uplatnění subjektivity, pozorování, smyslového vnímání - příběh, situace, motiv, jednání, popis a vyprávění; postava, charakter a typ; komunikace, posilování a prohlubování komunikačních schopností - filmová řeč, její podoby a užití v současném multimediálním prostoru

Típ: Je vhodné žáky motivovat například vhodným úryvkem, skrze který rozvedete živou debatu, o jaký příběh, historické období či událost by se mohlo jednat, případně kdo by mohl být hlavní postavou příběhu. Například níže z uvedené citace z rozhovoru může v různých situacích vyznívat hlavní postava jako hrdinka, v jiných jako záporná postava. Debatujte se žáky, proč tomu tak je.

„Byla jsem ohromná zlodějka. Od maminky jsem měla podprsenku, a jelikož jsem ještě neměla prsa, tak jsem do ní dávala zelí. Nosily jsme takové blůzičky s podebranými rukávky, do kterých jsme dávaly jablka. Nebyla pod tím vidět... Také jsme nosily takové sáčky přišpendlené mezi nohama, ve kterých jsme měly různé věci: Mrkev, špenát, cokoliv.“

UKÁZKA METOD A CVIČENÍ, KTERÉ LZE VYUŽÍT VE VÝUCE

OBSAH SDĚLENÍ

Inspirace, jak by mohlo takové cvičení vypadat...

Ukázka zpracování příběhu Evy Erbenové, roz. Löwidtové

Zpracováno se skupinou žákých brněnského gymnázia v rámci projektového dne, 10. 5. 2022.

1 <https://www.pametnaroda.cz/cs/erbenova-roz-lowidtova-eva-1930>

„Antisemitismus jsme nepoznali nikdy, já nikdy - ve škole ani na ulici. Nikdy, nikdy. Nevím, jak rodiče, ale myslím, že taky ne. O emigraci se začalo uvažovat v roce 1939, když přišel Winton. Tenkrát maminka byla v hotelu Jalta a nechala mě tam zapsat. Jak jsem se to všechno dověděla! Najednou byl nějaký malý kuffíček v pokoji, maminka tam dávala ručníky, prádlo moje a povídá: „Možná že pojedete do Londýna.“ Protože já jsem se ptala, kam jedeme. Teď mi říká, že mě zapsala, a já jsem začala hrozně plakat. Vzpomínám si na tu větu, která není moc pěkná, ale já jsem tehdy řekla: „Já budu jíst s vámi dřevo a nikam nepojedu.““

„Tak jsme jeli tři dny, protože pořádkem se bombardovalo, pořádkem vlák stál. Přes Drážďany a tak dále. Když jsme dojeli do Osvětdčína za tři dny a ženy se divaly těmi škvírami ven, tak maminka řekla: „Tady nezůstaneme, to je nějaký trestanecský lágr. Samí psi, biče, psi...“ Vtom se roztrhly dveře a vletěli dovnitř ti náckové a vykopali nás ven. To už všechno potom bylo traumatické, slené. Těžký vzduch, člověk se ani nemohl nadechnout, prach, popel, oheň, psi, štekot, křičení, německé štekání a věčné beřely jejich. Potom průvod, Mengele, nahota, svlékání se, koupání se, hadry, ostříhání nás a tak dále. Najednou ta neměla dítě, ta neměla maminku, ten byl sám... Potom cesta do těch baráků, dnes každý ví, co byla Osvětdim, jak to vypadalo. Když jsme přišli tam, tak každý dostal deku, takovou vojenskou, která taky byla mokrá. Všechno bylo mokré, v říjnu, kdy už je zima.“

„Když nám řekli, že jediná cesta z Osvětdčína je komínem, měli jsme za to, že ti lidé jsou trochu blázní. Na začátku jsme si mysleli, že Osvětdčín je továrna, kde muži pracují. Mysleli jsme, že jedeme do lágru, kde potkáme tatínka. Dlouho jsem nevěděla... A vite, já jsem to věděla i nevěděla. Dneska se lidé hodně zabývají tím, jak reaguje lidská psyché a jak to zpracovává. Protože lidé, kteří si tohle uvědomili, a viděli, co se skutečně děje, nemohli žít.“

„Maminka mi řekla, že umře, abych řekla tatínkovi. Vtom okamžiku přišla Němka a donesla chleba. Měla zástěru, lavor, v něm kusy chleba, který všem házela. Hodla mně a hodla mamince. Maminka v ten moment zemřela. Já jsem vzala oba chleby a držela maminku, která mi stýdla v ruce. Pořád jsem na ni mluvila a nechtěla jsem uvěřit, že je mrtvá. V tom okamžiku přišla Goldi [Eva maďarská kamarádka, pozs. editora] a začala na mě mluvit maďarsky: „Neplač, neplač!“ Ale já jsem ani neplakala, prostě jsem to nepřijímala. Ne, maminka neumřela.“

Ukázka kombinace více úryvků rozhovorů. Barevně je odlišen text z různých ukávek. Toto cvičení je přípravou na audiovizuální stříhovou skladbu.

„Způsob vlastní záchranu se stal číste náhodou. Potom, co maminka umřela, já jsem byla tak zničená a sama už tak dokonale mrtvá, apatická, vážila jsem třicet kilo, já už jsem ani neuměla jíst. Každý den jsme šli dvacetpět až třicet kilometrů pěšky. Bylo mnoho lidí, kteří už nemohli jít dál a prostě se posadili a řekli: „Konec, já nemůžu.“ Ti byli zastřeleni. Přímě před námi. Spali jsme ve stodole, kterou jsme po cestě našli. Obyčejní Němci nebo Poláci museli dát stodolu k dispozici. A do ní nás narvali. Bylo to tam slené. Tma, hladová a mokří lidé, kteří potřebovali na toaletu. Hruza. Každý chtěl místo, které ale nebylo. Hodně lidí se umáčkalo a umřelo. Na tu noc, už nás bylo taky málo, tak nás zavřeli do nějaké stodoly. V té stodole mně byla pořádkem zima. To je taky úkaz, že člověk se chýlí ke konci, když je pořádkem zima. V té stodole byla kráva, v rohu tam stála, opuštěná, a bylo tam teplo. Lidé se vždycky nějak hadají - to místo je lepší, to místo je lepší, vždycky byl chaos. Já jsem za tou kravičkou hezky šla a tam jsem se uvelebila a usnula. Když jsem se probudila, tak už tam nikdo nebyl. Zbyla jsem sama. Takže já vůbec nemám žádný... já jsem to nepřisnovala, nevěděla, to nebyla moje moudrost, to se stalo, tak to bylo.“

Tip: Pokud by žáci práce s historickými materiály a pamětníky zaujala, je možné se přihlásit do projektu **Příběhy našich sousedů**.

1 <https://www.pribehynasichousedu.cz/>

Převzato z publikace Lucie Hlavicová, Markéta Vondrášková a kolektiv: Cesta do světa pohyblivých obrazů. Metodika filmové a audiovizuální výchovy.

CO JE VLASTNĚ FILMOVÁ ŘEČ?

Obrazová složka filmu

Zvuková složka filmu

Střih

KAPITOLA 3

CO BYSTE MĚLI VĚDĚT DŘÍVE, NEŽ ZAČNETE NATÁČET ANEB CO JE VLASTNĚ FILMOVÁ ŘEČ?

Autoři kapitoly: Lucie Hlavicová, František Topinka

Audiovizuální díla se zpravidla skládají z obrazové a zvukové složky. Obraz i zvuk je nezbytné zachytit prostřednictvím záznamového média a následně seskládat pomocí stříhového programu, který nám zpravidla také umí z jednotlivých záběrů vytvořit jeden jediný soubor – výsledný film, který si můžeme díky video přehrávači přehrát na mobilu, tabletu, pc či v televizi. Každé takové audiovizuální dílo promlouvá k divákovi svým specifickým jazykem, kterému říkáme **filmová řeč**. V následujících řádcích se pokusíme vám tento jazyk v co nejjednodušší formě osvětlit a seznámit vás se základními pojmy, aby se pro vás tvorba audiovizuálních děl stala srozumitelnější.

Filmová forma je finální tvar neboli výsledná podoba filmu, která pomáhá autorovi díla jasně zprostředkovat jeho záměr a sdělení. Výsledná forma každého filmu je složená z jednotlivých složek obrazových a zvukových, které musí být v absolutním souladu a mají zvyšovat účinek příběhu – sdělení. Každá jednotlivá část filmu – kamera, stříh, zvuk, hudba, výprava, efekty nebo triky... – musí mít své opodstatnění a být v jednotě s příběhem. Každý autor si volí vlastní formy vypravování, v souladu se sebou samým a s příběhem, obsahem filmu. Žádná forma není jedna správná, každý máme svůj jazyk a svoje oči. Proto je každý film uměleckým dílem, autorským viděním světa, specifickým způsobem vyjadřování, vztahováním se ke světu.

OBRAZOVÁ SLOŽKA FILMU

Pohyblivé obrazy. Možná to zní překvapivě, ale filmový obraz se ve skutečnosti sám o sobě nehýbe. Je tvořen sérií statických obrázků. Aby obraz působil plynule, je třeba, aby za sekundu proběhlo 24 či 25 obrázků. Díky nedokonalosti lidského oka se tyto obrázky prolínají a způsobí iluzi pohyblivého obrazu.

Obraz hraného či dokumentárního filmu zpravidla zaznamenáváme prostřednictvím videozáznamu na kameru, chytrý telefon či zrcadlovku. Znamená to, že od chvíle, kdy zapneme nahrávání, do chvíle, kdy ho vypneme, zařízení snímá obraz, na který míří objektiv. Výsledkem je natočený **záběr**.

CO BYSTE MĚLI VĚDĚT DŘÍVE, NEŽ ZAČNETE NATÁČET ANEB CO JE VLASTNĚ FILMOVÁ ŘEČ?

OBRAZOVÁ SLOŽKA FILMU

Animovaný film se často (ne však vždy) zaznamenává technikou stop motion animace, kdy autor vyfotí scénu, pohne objektem, vyfotí scénu, pohne objektem.... atd., až do chvíle, než se v rámci záběru stane vše, co si přejeme.

Kameraman je tvůrce vizuální stránky filmu, je jako malíř příběhu. Měl by mít schopnost dívat se na svět trochu „jinýma“, pozornějšíma a vnímavějšíma očima. Měl by znát také psychologické principy vnímání obrazu (jak co působí na člověka). Pracuje s barvou, světlem, kompozicí, strukturou materiálu, ale i výrazem a pohybem herce nebo samotného záběru. Spolu s režisérem rozhoduje o tom, jak a co se divákovi ve filmu ukáže, jakým způsobem bude příběh filmu vypravován, jakou atmosféru film bude mít a jakou emoci na diváka přenese.

Tak jako při výtvarné tvorbě volíme **velikost formátu** v podobě různých formátů papírů (jako když na kreslení dostaneme formát A3 a obrázek se do něj musí vejít), tak i ve filmové tvorbě pracujeme s konkrétní velikostí formátu, kterou po celou dobu realizace filmu dodržujeme. **V současné době je nejběžnější formát s poměrem stran 16 : 9**. I při natáčení na mobilní telefon nebo na tablet je vhodné zaznamenávat obraz v horizontální poloze a nikoliv ve vertikální.

Kompozice obrazů vychází především z poznatků malířství a fotografie. Užívají se zde stejné pojmy jako zlatý řez, horizont, panorama, podhled, nadhled či kompozice na střed.

Svícení scény je důležité pro modelování scény filmového obrazu, dotváří atmosféru či dramaturgizuje vyznění scény. Někteří výtvarně orientovaní kameramani používají také podpůrné filtry (přídavné barevné filtry), například kvůli umocnění atmosféry nebo zvýraznění scény.

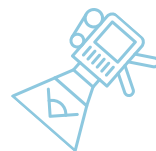
CO BYSTE MĚLI VĚDĚT DŘÍVE, NEŽ ZAČNETE NATÁČET ANEB CO JE VLASTNĚ FILMOVÁ ŘEČ?

OBRAZOVÁ SLOŽKA FILMU

Velikost záběru. Pokud se na filmy budete dívat pozorně, všimnete si, že se zpravidla skládají z mnoha jednotlivých záběrů. Záběr je považován za základní jednotku filmového děje. Jednotlivé záběry jsou za sebou řazeny tak, aby tvořily dějovou linii filmu. Některé jsou snímány z větší dálky, jiné úplně zblízka. Velikosti záběru rozdělujeme podle toho, jakou velikost skutečnosti zabíráme. Měřítkem, podle kterého určujeme velikost záběru, je lidská postava. Velikosti záběrů se označují zkratkami:

- **VC – velký celek** (záběr zaměřený na to, aby se ukázalo prostředí či krajina, kde se scéna odehrává, lidská postava je nepatrná)
- **C – celek** (záběr na celou postavu či postavy, které lze dobře rozeznat, prostředí má jen dokreslující úlohu)
- **AP – americký plán** (postava vyobrazena od kolen nahoru)
- **PC – polocelik** (postava vyobrazena od pasu nahoru)
- **D – polodetail** (postava vyobrazena od prsou nahoru)
- **D – detail** (například celý obličej)
- **VD – velký detail** (například jednotlivé části obličeje)

Pozn.: Při natáčení filmu použijeme aspoň 4 rozdílné záběry (VC, C, PC, D). Pomůže nám to vyprávět obrazem.

Úhly snímání. Kamera může snímat zvolenou scénu z různých úhlů. Pojem **rakurs** znamená sklon kamery vůči objektu, tedy podhled a nadhled, který má zvýraznit např. velikost objektu, vzájemný vztah mezi dvěma postavami, objekty, pocity podřízenosti, nadřízenosti, strachu, ponížení atd. Je vždy důležité dobře promyslet, jaký úhel je pro daný záběr nejvhodnější.

- **Observační či pozorující pohled** – nejběžnější a nejčastěji používaný úhel snímání, kdy kamera (většinou ve výšce očí) nabízí nezaujatý pohled na snímanou scénu.
- **Subjektivní pohled** – POV (point of view) – kamera se dívá tzv. pohledem určité osoby, aby měl divák pocit, že scénu vidí z pohledu některé z postav filmu (např.: z pohledu vypravěče, dítěte apod.)

CO BYSTE MĚLI VĚDĚT DŘÍVE, NEŽ ZAČNETE NATÁČET ANEB CO JE VLASTNĚ FILMOVÁ ŘEČ?

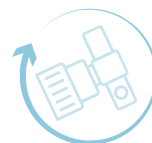
OBRAZOVÁ SLOŽKA FILMU

Další ozvláštňující úhly snímání:

- **Ptačí perspektiva** – záběr z výšky dolů, extrémní nadhled
- **Žabí perspektiva** – záběr od země nahoru, extrémní podhled
- **Nakloněná perspektiva** – kamera je nakloněná a obraz působí jako šikmý

Pohyby kamery. Kamera ve filmu oproti fotoaparátu má za úkol zaznamenat obraz v pohybu. Pohyb je vyvolán jednak hereckou akcí a především tím, že zaznamenáváme skutečnost a realitu jako takovou. Mluvíme proto o vnitřním pohybu, který vzniká přímo uvnitř záběru. Pohyb může být ale také vnější ve smyslu pohybu samotnou kamerou (jízda, švenk...) nebo pohybu uvnitř záběru (zoom – nájezd, odjezd...). Pohyby kamery se také mohou zrychlovat či zpomalovat.

Pohyb kamery se dělí zpravidla na:

aktivní pohyb:

Švenk vertikální – shora dolů a opačně

Švenk horizontální (vodorovný, panoramatický) – kameraman stojí na místě, kamera je na stativu a rychle se otočí o 180 stupňů

Steadicam – stabilizovaná kamera připevněná na řemenech přímo na těle kameramana, který se pohybuje po scéně. Umožňuje plynulý pohyb v terénu, běh v lese, v trávě, po nerovném povrchu

Ruční kamera – používá se u lehkých, malých, digitálních kamer. Vytváří dojem autenticity vyprávění, simuluje subjektivní pohled (často jako zneklidňující prvek, působí podobně jako skrytá kamera)

pasivní pohyb:

Pohyb v obraze nevychází od pohybu kamery samotné, ale od jiného zařízení, na kterém je kamera pevně uchycena: **jízda** (vozíky, koleje), **ramena** (jeřáby, které pomalu sjíždí nahoru a dolů), „lanovky“ (průlety mezi stromy...), auto s plošinou, vrtulník, dron...

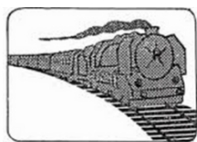
Kamera a pohyb před objektivem. Při komponování každé scény nám zniká pomyslná osa, kterou je třeba vzít na vědomí pro dodržení logiky pohybu herců, či loutek a aby se divák dobře ve scéně orientoval. Ve filmařské řeči tuto problematiku nazýváme pravidlo osy.

CO BYSTE MĚLI VĚDĚT DŘÍVE, NEŽ ZAČNETE NATÁČET ANEB CO JE VLASTNĚ FILMOVÁ ŘEČ?

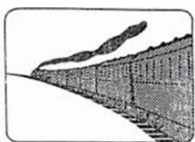

OBRAZOVÁ SLOŽKA FILMU

Dobrym příkladem tohoto pravidla je rozestavení kamer při fotbalových přenosech. Kamery jsou zde totiž rozmístěny jen po jedné straně stadionu a divák dobře vidí, že jeden tým má branku vpravo a druhý vlevo. Významová osa také vzniká ve chvíli, kdy je něco v pohybu, například vlak, viz obrázek. V takovém případě je pro nás osou směr pohybu. Pokud by v dalším záběru byl směr pohybu opačný, vypadalo by to, že se vlak vrací.

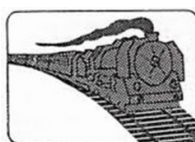

I

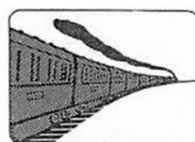

II

Špatně - porušené pravidlo osy

I

II

Správně - dodržené pravidlo osy

Hloubka ostrosti je rozdíl mezi vzdálenostmi nejbližšího a nejvzdálenějšího objektu před kamerou (tzv. ohnisková vzdálenost). Souvisí s pojmem ostrý a neostrý obraz, zaostřování na bližší objekt a přeostření na vzdálenější, díky čemuž dochází k přenesení pozornosti na děj v pozadí nebo ukončení děje v popředí.

Mizanscéna je termín vycházející z francouzského spojení *mis en scene*, tedy postavení ve scéně, v záběru, v obraze. Jedná se o vzájemné usazení jednotlivých prvků ve filmové scéně. Stavba obrazu (kompozice), uspořádání všech jednotlivých prvků v celku záběru, práce s prostorem scény a kamerou v ní. Patří sem dekorace, kostýmy, líčení herců, masky, rekvizity, barevnost a světlo, choreografie herců. Je to výtvarné pojetí filmu s různou a vždy specifickou mírou stylizace podle naturelu autora!

Více informací k této problematice najdete v publikaci [Rudolf Adler: Filmová a audio-vizuální výchova ve vyučování.](#)

CO BYSTE MĚLI VĚDĚT DŘÍVE, NEŽ ZAČNETE NATÁČET ANEB CO JE VLASTNĚ FILMOVÁ ŘEČ?

ZVUKOVÁ SLOŽKA FILMU

Nedílnou součástí filmové formy je vedle obrazu také složka zvuková, která stejně jako obraz vypráví příběh a významně se podílí na budování atmosféry filmu. Přispívá rovněž k prostorové a časové orientaci diváka při sledování filmu. Audio složku můžeme rozdělit na **mluvené slovo**, **ruchy** a **hudbu**. Hudbu, ruchy i zvuky zaznamenáváme zpravidla prostřednictvím mikrofonu, případně záznamníku na mobilním zařízení.

Mluvené slovo je hlas vypravěče, přímá řeč postav nebo vnitřní hlas hrdiny.

Ruchy (všechny možné zvuky, jako je zvuk motoru, bzučení mouchy, kapání vody, vrzání dveří...) si lze nahrát v ateliéru (takovým ruchům říkáme Bruncvíci) nebo vybrat z online archivu, třeba z tzv. legální zvukové banky: <https://freesound.org/home/login/?next=>

Hudba může být součástí prostředí, slyšená postavami v příběhu (např. puštěná hudba z rádia) – postavy na ni mohou reagovat nebo podkresluje atmosféru určité pasáže filmu, je dodána filmovému prostředí „z vnějšku“, postavy z filmu ji nevnímají, „neslyší“, je určena jen pro diváka. Stejně jako pro výběr ruchů i pro výběr hudby je možné využít legální hudební databanku, například: <http://freemusicarchive.org/> nebo pracovat s vlastní nahrávkou.

 Další důležité pojmy:

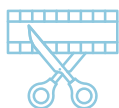
Kontaktní zvuk – zvuk zaznamenaný přímo při natáčení na kameru nebo mikrofón

Postsynchron – dodatečně ozvučený obraz (většinou kvůli rušivým zvukům nasbíraným během natáčení na kameru) v počítači. Často i herci tzv. „dabují sami sebe“ v postsynchronu.

Archivní zvuk – např. archivní zvukové nahrávky nebo databáze zvuků v počítači nebo na cd nosičích

Akustické efekty – zvuková podpora děje (např. echa, která většinou dotváří hudbu) Stejně jako práce s obrazem má i práce se zvukem mnoho specifik. Více informací naleznete ve skriptech [Jak stvořit film](#) na s. 23 a 24.

CO BYSTE MĚLI VĚDĚT DŘÍVE, NEŽ ZAČNETE NATÁČET ANEB CO JE VLASTNĚ FILMOVÁ ŘEČ?

STŘIH

Co je vlastně střih a jak fungují střihové programy?

Abyste vytvořili film, musíte natočit záběry. Takzvaný **kameramanský záběr** trvá od zapnutí po vypnutí nahrávání na vašem snímacím zařízení. Tento záběr je často potřeba ustříhnout do finální podoby a spojit s dalšími záběry.

Záběr, podobně jako slovo, je pouze základní stavební prvek filmu. Záběry se skládají do **scén** a ty následně do delších celků – **sekvencí**. Teprve střihovou skladbou (jako sestavením slov do věty) získává film náležitý význam. Proto až střihem neboli montáží jednotlivých záběrů, které jsme zaznamenali pomocí kamery, vzniká filmové vyprávění.

Střih nebo také střihová skladba, montáž nebo i sestřih je postup, díky kterému jsou jednotlivé filmové záběry poskládány do vzájemných vazeb tak, aby vytvořily jednotný celek. Ten ještě bývá při postprodukcí doplněn o zvukovou stopu. V případě střihu jde minimálně o spojení dvou záběrů, kdy jejich spojení vyvolá buď asociační vazbu, či rozvinutí děje nebo kontrast.

Střih vytváří rytmus vyprávění, podporuje obsah a atmosféru sdělení. Musí respektovat čas, prostor, příčiny a následky. Střih není jen řazení obrazů! Rozvíjí děj, akcentuje, kontrastuje nebo vytváří asociační vazby.

TYPY STŘIHU:

Chronologický (kontinuální) – nejzákladnější a nejčastější typ, který pracuje s časovou logikou vyprávění

Paralelní montáž – rozvíjí dva a více motivů (příběhů) souběžně

Křížový střih – většinou zobrazí paralelní děje, které nějak rozvíjí motivy postavy nebo scény (asociativní?)

Asociativní montáž – spojuje obrazy na základě volných asociací (smutek, pláč, okno s kapkami deště)

CO BYSTE MĚLI VĚDĚT DŘÍVE, NEŽ ZAČNETE NATÁČET ANEB CO JE VLASTNĚ FILMOVÁ ŘEČ?

STŘIH

Vnitrozáběrová montáž – tu tvoří kameraman kompozicí obrazu, pohybem kamery, osvětlením... (např. velký celek, dlouhý panoramatický záběr rozdělený do více záběrů)

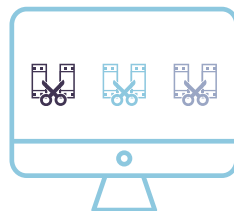
Místo ostrého střihu se používají další různé stylistické prostředky, tzv. filmové interpunkce, jako je **zatmívačka**, **roztmívačka**, **prolínačka** nebo **stíračka**. I ony mají ve střihové skladbě svou funkci a význam, proto je potřeba je používat uvážlivě a s rozmyslem, nikoli pro efekt samotný.

Ke střihu v době digitálních technologií využíváme speciální software. V současné době existuje poměrně široká nabídka.

JAKÝ PROGRAM ZVOLIT?

V dnešní době můžete zvolit z nepřeberného množství možností. Vybíráte podle toho, co potřebujete, aby program uměl, ale také podle vašich finančních možností a výkonnosti počítače.

Naučit se pracovat ve střihovém programu není nic složitého. V dnešní online době je možné se naučit nutné postupy z dostupných tutoriálů neboli videonávodů, které na každý z vámi zvoleného střihového programu naleznete na <https://www.youtube.com/>

NÁVODY NA OBSLUHU PROGRAMŮ

Obsluha programu Stop
motion studio na mobilním
zařízení

Obsluha programu DaVinci
Resolve

Tipy na další stříhové
programy

KAPITOLA 3

NÁVODY NA OBSLUHU PROGRAMŮ NEZBYTNÝCH PRO TVORBU AUDIOVIZUÁLNÍCH DĚL

OBSLUHA PROGRAMU STOP MOTION STUDIO

Co je program Stop motion studio a k čemu slouží?

- Můžete díky němu vytvářet jednoduché stop motion animace
- Je zdarma ke stažení ve verzi pro mobilní telefony
- Velmi snadno lze díky němu vytvořit takřka profesionální animovaný film

Jak pracovat s programem Stop motion studio krok za krokem?

1. Nainstalujte si volně dostupnou aplikaci Stop motion studio
2. Otevřete aplikaci
3. Zvolte možnost New movie

4. Zkontrolujte nastavení FPS (Frames Per Second), snímkovou frekvenci, která zajistí přehrávání správného počtu framů/snímků, aby byl animovaný pohyb plynulý.

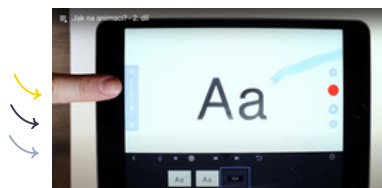
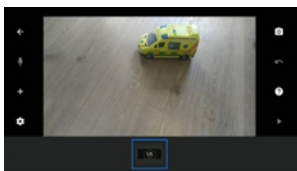
5. Nastavte si pro focení Manuální režim, kde zkontrolujete nastavení dalších funkcí (vyvážení bílé, ostrost, citlivost obrazu). Zrušením automatického nastavení si zajistíte, aby každý frame/snímek byl stejný a nebyl měněn automatickým režimem.

NÁVODY NA OBSLUHU PROGRAMŮ NEZBYTNÝCH PRO TVORBU AUDIOVIZUÁLNÍCH DĚL

OBSLUHA PROGRAMU STOP MOTION STUDIO

6. Pro možnost focení zmáčknete obrázek fotoaparátu.

7. Cibulová vrstva vám pomůže při animaci, kdy uvidíte poslední vyfocený snímek a můžete dobře odhadnout další posun animovaného objektu.

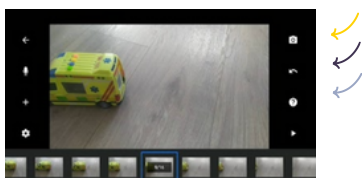
8. Červeným tlačítkem fotíte..

9. Animujete principem vyfotím - pohnu objektem - vyfotím - pohnu objektem...

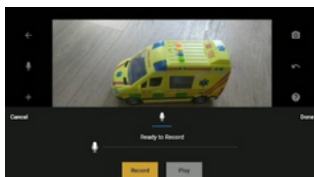

10. Šedou šipkou play si můžete film přehrát.

11. Tlačítkem stop zastavíte přehrávání.

12. Prostřednictvím obrázku mikrofonu můžete nahrát k video zvuk (pouze u placené verze programu!).

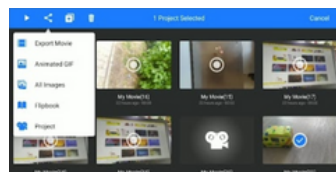
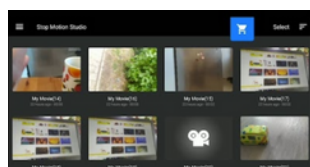

NÁVODY NA OBSLUHU PROGRAMŮ NEZBYTNÝCH PRO TVORBU AUDIOVIZUÁLNÍCH DĚL

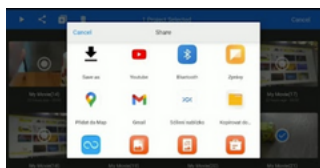
OBSLUHA PROGRAMU STOP MOTION STUDIO

13. Tlačítkem zpět se vrátíte na úvodní obrazovku programu.

14. Vyberte si svůj film a nahoře zvolte možnost Export movie.

15. Teď už jen zvolte, kam chcete film uložit, zda do interního úložiště mobilního telefonu, či chcete přímo sdílet na sociálních sítích, odeslat emailem apod.

Tak a máte hovotou svou první stop motion animaci. Gratulujeme!

Ale to je teprve začátek. Animace nabízí nepřeberné množství možností. Pokud byste se rádi dozvěděli více, doporučujeme prozkoumat následující odkazy a publikace:

Tutoriály, jak pracovat s programem Stop motion studio:

 Odkaz k návodu jak obsluhovat program na mobilním telefonu:

<https://www.youtube.com/watch?v=-DzV3-1lnTQ>

 Další informace naleznete na kanále Aeroškoly Jak na animaci:

https://www.youtube.com/watch?v=tlWInpO9E9k&list=PLRSyy5RMGYa2JhVruqhUbPwMCzJlwj_CZ

Publikace Will Bishop-Stephens: Jak se naučit animovat v 10 snadných lekcích, Praha: Svojtka & Co. 2017.

NÁVODY NA OBSLUHU PROGRAMŮ NEZBYTNÝCH PRO TVORBU AUDIOVIZUÁLNÍCH DĚL

OBSLUHA PROGRAMU DAVINCI RESOLVE

Co je program DaVinci Resolve a k čemu slouží?

- DaVinci Resolve je program určený pro editaci nebo chcete-li stříh videa. Existuje ve free verzi, tedy verzi volně ke stažení, i v placené verzi, která nabízí více podporovaných efektů a možností pokročilé editace.
- Naučit se pracovat ve stříhovém programu není nic složitého a jistě to s trochou cviku snadno zvládnete. Doporučuji se naučit používat tutoriály neboli videonávody, které na každý z vámi zvoleného stříhového programu naleznete na YouTube.

Pro program DaVinci Resolve jsou skvělá například videa Elišky Martynkové, kde je velmi jednoduše a srozumitelně vysvětleno, jak s programem pracovat.

<https://www.youtube.com/watch?v=BeFiO75DKbo>

<https://www.youtube.com/watch?v=BPntw08Wjbl>

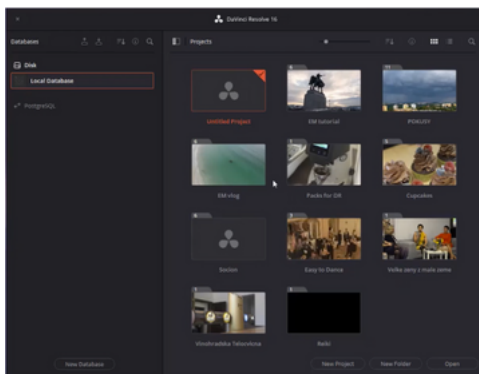
<https://www.youtube.com/watch?v=HWLtrROnEG0>

Zde přikládám videonávod vycházející z výše uvedených videí Elišky Martynkové:

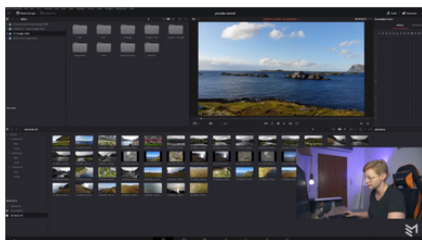
1. Na začátku je vždy potřeba vytvořit nový projekt, ve kterém budete svá videa upravovat.

NÁVODY NA OBSLUHU PROGRAMŮ NEZBYTNÝCH PRO TVORBU AUDIOVIZUÁLNÍCH DĚL

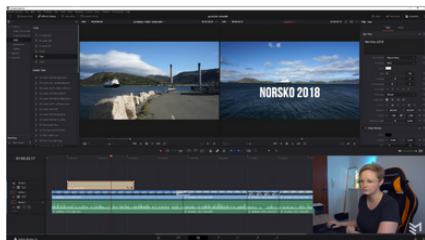
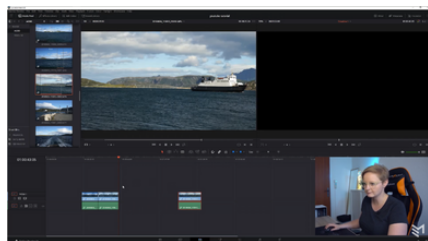
▶▶▶▶ OBSLUHA PROGRAMU DAVINCI RESOLVE

2. Následně do programu přidáte (nainportujete) videa, se kterými chcete pracovat.

3. Videá můžete zkracovat a skládat za sebe dle libosti. Stejným způsobem jako s obrazem můžete pracovat i se zvukovou stopou či hudbou.

4. Velmi snadno také můžete přidávat titulky či speciální efekty, které program nabízí.

5. Na závěr je třeba videa takzvaně vyexportovat neboli vytvořit z vašeho projektu jedno celistvé video. Toho docílíte tlačítkem Export.

6. Vyberete kam a v jakém rozlišení chcete své video uložit, a váš film je hotov!

Pokud by pro vás byla obsluha stříhových programů stále moc složitá, vůbec se nebojte nechat si poradit od vašich žáků či studentů, kteří už od nejtletějšího věku bývají v obsluze těchto softwarů velmi zblhli. Jistě spolu vyřešíte jakýkoli zádrhel.

NÁVODY NA OBSLUHU PROGRAMŮ NEZBYTNÝCH PRO TVORBU AUDIOVIZUÁLNÍCH DĚL

TIPY NA DALŠÍ STŘIHOVÉ PROGRAMY

Adobe Premiere Pro

- Podporované operační systémy: Windows, Mac
- Dostupné jako placená verze, ale s možností získání edukační licence: <https://www.adobe.com/cz/creativecloud/buy/students/premiere-pro.html>
- Adobe Premiere Pro je software pro střih videí, který je nyní součástí Adobe Creative Cloud, který zahrnuje střih videa, grafický design a další Adobe produkty. Program je provázaný s Adobe Photoshop a Adobe Effects.
- Adobe Premiere je jeden z nejlepších programů na střih videa, proto patří mezi nejrozšířenější postprodukční programy v oblasti filmu.

Final Cut Pro

- Podporovaný operační systém: Mac
- Placená verze je dostupná na: <https://www.apple.com/final-cut-pro/>
- Final Cut Pro je profesionální nelineární aplikace pro úpravu videa, kterou používá společnost Apple jako součást své kolekce profesionálních aplikací. Final Cut Pro umožňuje uživatelům importovat, upravovat a zpracovávat videozáznamy a vydávat je do široké škály formátů.

Kdenlive

- Podporované operační systémy: Windows, Mac
- Dostupnost je zdarma na odkaze: <https://kdenlive.org/>
- Kdenlive (KDE Non-Linear Video Editor) je otevřený nelineární editor videa založený na MLT Frameworku, který je zaměřený na flexibilitu a jednodu-chost ovládání. Program nemá velkou náročnost na hardware, tudíž může být vhodným nástrojem pro seznámení se s postprodukčním prostředím.

iMovie

- Podporované operační systémy: Mac
- Dostupnost je zdarma na odkaze: <https://www.apple.com/imovie/>
- iMovie je softwarová aplikace pro editaci videa prodávána společností Apple Inc. pro Mac a iOS (iPhone, iPad, iPod Touch). Nabízí mnoho užitečných, ale jednoduchých funkcí, které umožní co nejlépe upravit video. Program je určen především pro laiky a domácí amatérskou tvorbu.

DALŠÍ METODICKÉ MATERIÁLY, LITERATURA A ODKAZY

KAPITOLA 4

DALŠÍ METODICKÉ MATERIÁLY, LITERATURA A ODKAZY

▶▶ KURIKULÁRNÍ DOKUMENTY

- [Učit se film. Metodika výuky filmové tvorby](#)
- [Audiovizuální a filmová výchova ve vyučování](#)
- [UČÍME S FILMEM. Metodická příručka pro využití dokumentárního filmu ve výuce](#)
- [Jak stvořit film: Výuková skripta pro praktické studium filmové tvorby](#)
- [CinEd](#) (materiály a pracovní listy ke konkrétním filmům kolekce, pro věk 6-19let)
- Animetod – právě se dokončuje
- Cesta do světa pohyblivých obrazů. Metodika filmové a audiovizuální výchovy – právě se dokončuje

▶▶ PAMĚŤOVÉ INSTITUCE

- [Národní filmový archiv](#)
- [Ústav pro studium totalitních režimů](#)
- [NIPOS-ARTAMA](#)

▶▶ PODKLADOVÁ STUDIE F/AV

- [Filmová/audiovizuální výchova \(podkladová studie pro revize RVP, 2019\)](#)

▶▶ MAPOVÁNÍ OBORU

- [Studie Mapování FAV na českých školách \(2016\)](#)
- [Mapování vzdělávacího oboru F/AV na českých základních školách a gymnáziích 2021/22](#)

▶▶ POPULÁRNĚ NAUČNÉ PUBLIKACE:

- TÝMAL, František, NIKKARIN, CZESANY DVOŘÍKOVÁ, Tereza: Jak vznikl film. Praha: Argo 2017.
- BERÁNEK, Ondřej, NIKKARIN, CZESANY DVOŘÍKOVÁ, Tereza: Jak se dělá film. Praha: Argo 2019.
- ZÁHOROVÁ, Lucie, MELKUS, René, Tereza Czesany Dvořáková: Co byla a co je televize. Praha: Argo 2020.
- BISHOP-STEPHENS, Will: Jak se naučit animovat v 10 snadných lekcích. Praha: Svojtka&Co. 2017.

DALŠÍ METODICKÉ MATERIÁLY, LITERATURA A ODKAZY

- Kolektiv autorů: Jak se dělá umění. Praha: Albatros 2020.
- NOVÁ, Tereza, FOREJT, Jiří, LOGOSOVÁ, Nikola: Malí fotografové. Praha: Běžilíška 2021.
- RYŠKA, Pavel, ŠRÁMEK, Jan: Jak si užít film. Praha: Albatros 2022.

▶▶ KURIKULÁRNÍ DOKUMENTY

- [RVP pro ZV](#)
- [RVP pro gymnázia](#)
- [RVP Multimediální tvorba](#)

▶▶ SKRIPTA

- ADLER Rudolf: Co je to dramaturgie, vydána jako metodická příloha oborového zpravodaje Donašeč dobrých filmových zpráv 4/2012, za finanční podpory Ministerstva kultury ČR. Hradec Králové: Středisko amatérské kultury IMPULS 2012.
- ADLER, Rudolf, MYSLÍK, Jiří: ABCD... pro všechny: Film a video. Hradec Králové: Východočeské volné sdružení pro amatérský film a video a Středisko amatérské kultury IMPULS Hradec Králové 2006 .
- KOHOUT, Martin, BRAJNIK, Črt, BELLICA, Ondřej, HRUŠKA, Tomáš, FOREJT, Jiří: Jak stvořit film: Výuková skripta pro praktické studium filmové tvorby. Praha: Free Cinema, NFA, FAMU 2015.

▶▶ ODBORNÉ TEXTY PŘÍSTUPNÉ ONLINE

- [Mapování realizace vzdělávacího oboru filmová/audiovizuální výchova na českých základních školách a gymnáziích \(2016\)](#).
- [Filmová/audiovizuální výchova \(podkladová studie pro revize RVP, 2019\)](#).
- [Mapování vzdělávacího oboru F/AV na českých základních školách a gymnáziích 2021/22](#)
- [Jak na filmovou výchovu a proč ji potřebujeme – Manuál pro rozvoj oboru filmové/audiovizuální výchovy](#).
- [Jak se učí film v Evropě. Analýzy metodik, učebnic a odborných textů](#)

DALŠÍ METODICKÉ MATERIÁLY, LITERATURA A ODKAZY

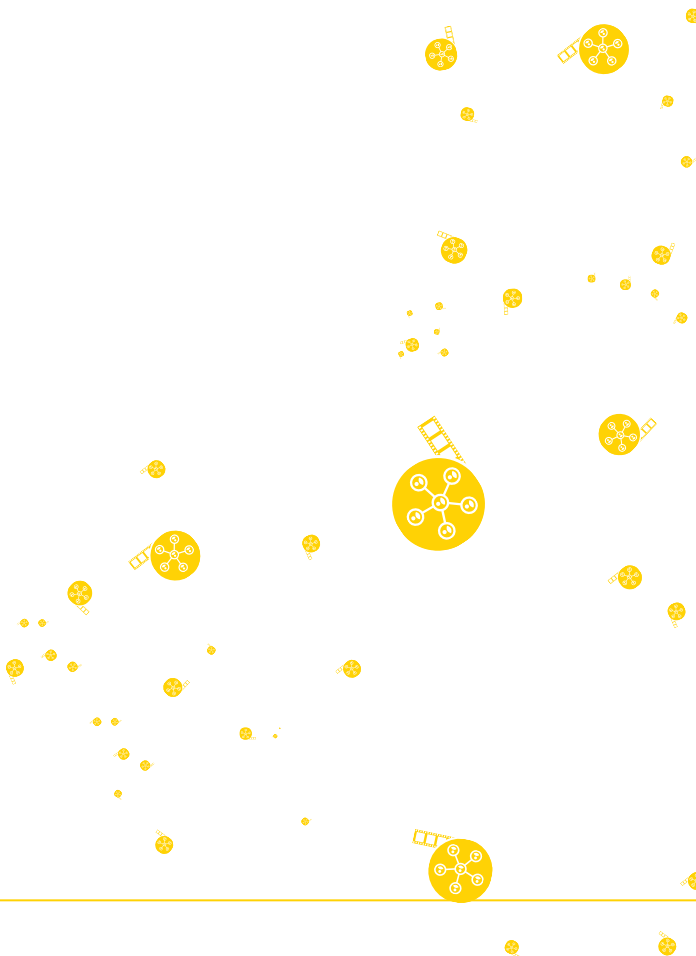
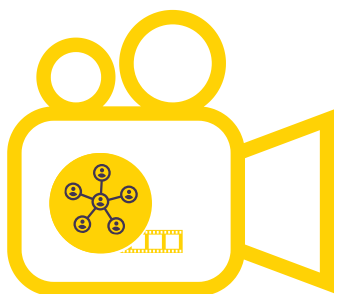
▶▶ ODBORNÉ PUBLIKACE

- MAŠEK, Jan, ZIKMUNDOVÁ, Vladimíra: Využití audiovizuálního sdělení v mediální výchově. Plzeň 2012.
- MIČENKA, Marek, JIRÁK, Jan. (eds.): Základy mediální výchovy. Praha: Portál 2007.
- MONACO, James: Jak číst film. Svět filmů, médií a multimédií. Praha: Albatros 2004. — SMEJKAL, Zdeněk: Film jako předmět školní výuky. Brno: FF UJEP 1969. (kandidátská disertační práce)
- SMEJKAL Zdeněk: Základy filmové výchovy na středních školách. Brno: Krajský ústav při Kabinetu českého jazyka a literatury 1985.
- VACEK, Patrik: Filmová edukace (Stručný průvodce pro učitele). Brno: FF MU 2006.

▶▶ ZÁVĚREČNÉ PRÁCE

- HOLUBOVÁ, Barbora. Didaktika filmové výchovy. Praha: Pedagogická fakulta UK 2021. (disertační práce)
- FOREJT, Jiří: Filmová výchova: úvod do oborového hledání. Praha: FAMU 2022. (disertační práce)
- LIPOVSKÁ FOREJT, Alexandra: Soudobé snahy o prosazení filmové / audiovizuální výchovy ve všeobecném vzdělávání. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Katedra filmových studií 2015. (bakalářská práce)
- FOREJT, Matěj: Filmová výchova v základním uměleckém vzdělávání. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Katedra filmových studií 2016. (bakalářská práce)
- NOVÁK, Jan: Film a divadlo aneb jak využít filmové tvorby v práci s mladými tvůrci. Brno: Divadelní fakulta JAMU 2022 (diplomová práce)
- PLÁTENÍK, Petr: Výuka audiovize u nás a v zahraničí. Olomouc: Univerzita Palackého 2007. (diplomová práce)
- PŘIBYLSKÁ, Lenka: Filmová výchova ve světle historické a současné diskuse. Olomouc: Univerzita Palackého 2016. (diplomová práce)
- BEDNAŘÍK, Pavel: Modely filmového vzdělávání v Evropě a jejich implementace v českém prostředí. Praha: AMU, 2020. (disertační práce)

ORGANIZÁTOŘI FESTDNE A JEJICH ČINNOST

ASOCIACE FILMOVÉ A AUDIOVIZUÁLNÍ VÝCHOVY (ASFAV)

ASFAV byla založena přípravným výborem v srpnu 2017. Svou existencí spolek navázal na činnost Neformální pracovní skupiny pro filmovou a audiovizuální výchovu, která existovala od roku 2014 pod hlavičkou Národního filmového archivu, a na celorepublikové úrovni sdružovala profesionály z oblasti filmové výchovy.

ASFAV je v současnosti jedinou oborovou organizací svého druhu v České republice a sdružuje neziskové organizace a školy působící v oboru filmové a audiovizuální výchovy, ale také jednotlivce – profesionály, pedagogy, badatele, lektory a experty se zájmem o rozvoj této oblasti.

filmvychova.cz

V roce 2017 převzal spolek organizaci mezinárodní konference Kino za školou, konané v rámci Zlínského filmového festivalu. Od roku 2019 Asociace uděluje Ceny Borise Jachnina za přínos v oblasti filmové a audiovizuální výchovy, a to ve dvou kategoriích: Cena za dlouhodobý přínos v oblasti filmové / audiovizuální výchovy a Cena za pedagogické působení.

V současnosti ASF AV zařizuje dva zcela zásadní projekty, jimiž jsou **online kurzy filmové výchovy** a vznikající publikace jménem *Filmouka*. *Filmouka* je unikátní průvodce filmem a audiovizí, určený pro žáky a učitele primárně na druhém stupni ZŠ, ale i pro další zvědavé čtenáře.

POSLÁNÍM SPOLKU JE ZEJMÉNA:

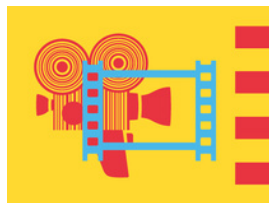
- zvyšování povědomí o filmové a audiovizuální výchově v ČR
- zlepšování podmínek pro realizaci vzdělávacího oboru filmová a audiovizuální výchova na českých školách a aktivit filmové výchovy v neformálním a informálním vzdělávání
- prohloubení meziresortního a mezioborového dialogu o filmové výchově
- spolupráce na tvorbě konkrétních koncepčních dokumentů, které povedou k zintenzivnění a systematizaci podpory filmové a audiovizuální výchovy v ČR
- zviditelnění významných osobností a počínů na poli filmové a audiovizuální výchovy udílením Ceny Borise Jachnina
- publikační činnost na podporu oboru filmové a audiovizuální výchovy

KURZY FILMOVÉ VÝCHOVY ASF AV

Kurz filmové výchovy je společným dílem členů Asociace filmové a audiovizuální výchovy a jedná se o online studijní program, který je dostupný každému, kdo se zajímá o obor filmové a audiovizuální výchovy a není vázán na konkrétní čas a místo. Celý kurz je rozdělen do 5 navzájem provázaných okruhů, je možné vybírat odpovídající zaměření a jako celek přináší základní vhled do dílčích problematik, nabízí také přehled dalších zdrojů.

Jednotlivé výukové lekce připravují členové Asociace filmové a audiovizuální výchovy. Jedná se o instituce i jednotlivce zabývající se dlouhodobě touto problematikou. Součástí kurzů jsou také **semináře** a **webináře**, které jsou akreditovány v rámci DVPP Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a slouží jako metodický průvodce kurzem.

Pro koho je kurz určen:

Kurz je vhodný pro všechny zájemce o FAV (ZŠ, SŠ, ZUŠ), nebo jako součást volnočasových programů a aktivit (zájmověvzdělávací kroužky, DDM, kina, filmové kluby).

Jak to funguje:

Účastníci si volí jen některé z pěti nabízených okruhů, nebo za zvýhodněnou cenu absolvují celý kurz. Po přihlášení do kurzu dostanou přístup k vybraným okruhům. Okruhy jsou děleny do jednotlivých lekcí, které je možné sledovat ve vlastním tempu.

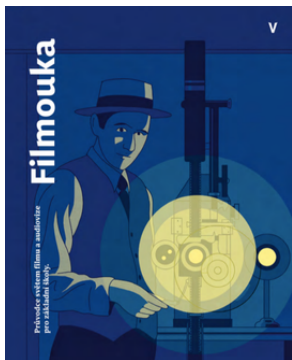
	Základy filmové/audiovizuální výchovy
	Kapitoly z filmové historie a teorie
	Metodika a příklady dobré praxe
	Filmová tvorba - hraný film a animace
	Mezioborová témata a otázky

Co je součástí kurzu:

Pět tematických okruhů má podobu krátkých videí a textů. Jsou podpořeny metodickými tutoriály, doplněny o pracovní listy pro žáky/studenty, odkazy na další zdroje, články, studie, příklady z české i světové praxe apod., diskuzní prostor, kde je možné s ostatními účastníky kurzu rozebírat jednotlivá témata, sdílet zkušenosti a pokládat otázky autorům lekcí. Samozřejmostí je úvodní a závěrečný webinář, jehož záznam bude k dispozici pro účastníky pro pozdější zhlédnutí. Kurz (jednotlivé lekce i metodické materiály) je pro všechny účastníky dostupný bez časového omezení.

Asociace pro filmovou a audiovizuální výchovu zajišťuje dlouhodobý záměr vývoje metodických a pedagogických materiálů, proto vzniká publikace nazvaná jednoduše *Filmouka*. Ta je komplexním projektem, který má učitelům nabídnout kvalitně zpracované a plnohodnotné učební materiály k výuce. Představuje průvodce pro žáky, rodiče i učitele, který vysvětluje vše podstatné, co je spojeno s filmem a audiovizuální kulturou.

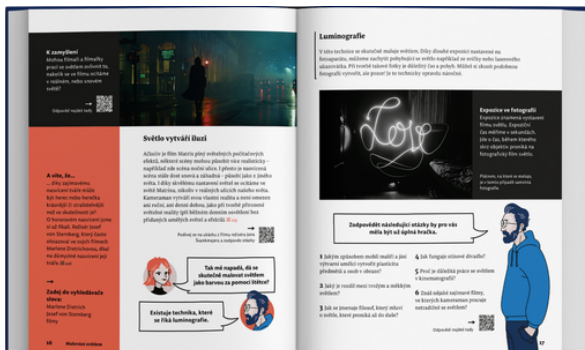
V průběhu vývoje učebnice/průvodce byl kladen důraz na důsledné zmapování potřeb učitelů, rešerše stávajících zahraničních učebnic filmu pro základní a střední školy, stejně jako zmapování současné nabídky učebnic jiných předmětů na českém knižním trhu. Podoba připravovaného průvodce částečně vychází ze standardů učebních textů jiných předmětů, cílem je však vytvořit kvalitní osvětovou publikaci, která může zároveň sloužit jako učebnice. První komplexní učebnice filmové a audiovizuální výchovy bude vhodná pro práci ve školách, ale lze ji také považovat za populárně-vědeckou encyklopedii pro děti.

Plánovaný obsah průvodce pro ZŠ: Metodická příručka pro učitele / Průvodce pro žáky 1. stupně / Průvodce pro žáky 2. stupně / Multimediální platforma (metodický materiál, pracovní listy, ukázky z filmů) / Katalog cvičení (online)

Ukázka

z připravovaného průvodce *Filmouka*

CINED - DÍVEJME SE SPOLU!

European Cinema Education for Youth

Přihlaste se CZ

Podporujeme vzdělávací proces

Sociokulturní a vzdělávací platforma

Pro všechny záky a studenty v Evropě

Pro dynamičtější výuku

Výsáhlá kolekce filmů

Kolekce filmů

O projektu

Zapojte se!

200+ školení v 9 zemích

4000+ probálených pedagogů a organizátorů projektů

1200 projektů ve více než 50 evropských městech

44000+ zapojených mladých diváků

Pomoc

Mezinárodní program filmové výchovy CinEd (Cinema Education for Youth) zpřístupňuje zdarma evropské filmy dětem a mladým divákům ve věku 6–19 let. Nabízí umělecky hodnotné filmy pro školní projekce, realizované autonomně – přímo ve školách, nebo v kinech a dalších kulturních institucích. Funguje jako edukační streamovací platforma, která po jednoduché registraci uživatele představuje komplexní nástroj pro výuku filmové výchovy: legální přístup k velikánům evropské kinematografie, ale i kvalitně zpracované metodické materiály k jednotlivým titulům, pracovní listy, obrazovou výbavu, videobonusy, mnoho jazykových mutací aj.

 cined.eu
cined.cz

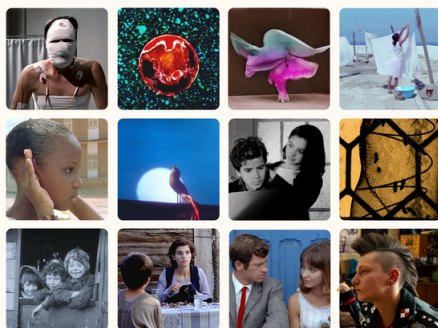
CinEd organizuje akreditované vzdělávací semináře filmové výchovy po celé ČR, poskytuje i navazující celoroční metodické vedení pedagogů, projektové dny pro školy aj. Patří mezi nejrovinutější projekty filmové výchovy v Evropě. S podporou MK ČR a Kreativní Evropy jsou filmy a veškerá nabídka projektu poskytována českým pedagogům a organizátorům představení bez poplatků.

CINED

CinEd vstoupil do ČR a českých škol hned v počátku svého fungování – před osmi lety (v roce 2015). V současnosti patří svou nabídkou k nejkompexnějším projektům oboru. CinEd vypracoval velmi přátelskou metodiku s praktikami, které jdou provádět kdekoli s minimálním technickým vybavením - ve třídě, v kině, doma. Metodika je aplikovatelná na jakýkoliv film a zvládne ji každý, uspokojí úplné začátečníky, ale i pokročilé filmové experty. Vede nejen k analýze a kritickému myšlení, ale i k uvědomování si spojitosti, přesahů. CinEd a jeho filmy tak pronikají do hodin češtiny, společenských věd, dějepisu, výtvarné i hudební výchovy, výuky cizích jazyků i zeměpisu.

Za programem CinEd – vznikem a utvářením nástrojů pro filmovou výchovu a školní projekce – stojí experti na filmovou a audiovizuální výchovu. Jádrem této rodiny tvoří mnoho pedagogů nejrůznějších aprobací, kteří s filmy ve škole pracují již mnoho let. Filmy vhodné pro práci ve školách vybírají všichni tito zástupci - konsorcium 13 zemí Evropy o vstupu a vhodnosti zařazení každého titulu do kolekce hlasuje. Snahou je pestrost, provázanost, filmy, které uspokojí všechny věkové kategorie studentů a žáků různých typů škol.

K filmům experti a pedagogové vytváří balíček materiálů a nástrojů, které jsou propojené a poskytují ucelený zdroj pro využití ve školách. Balíček je vybavený tak, aby si učitel mohl vybírat a použít vše, nebo jen to, co v danou chvíli potřebuje. Od jednorázových projekcí se učitelé se studenty propracují k organizování školních festivalů, zakládání filmových klubů, které rozvíjí další iniciativy přesahující filmové zaměření. Probíhá např. aktivita *Divejme se spolu!* – projekce určené rodině a prarodičům, organizované samotnými studenty. Projekce se zaměřují nejen na artové filmy, ale i na představení práce studentů a zahrnují výstavy a ukázky jejich vlastních prací.

K filmům experti a pedagogové vytváří balíček materiálů a nástrojů, které jsou propojené a poskytují ucelený zdroj pro využití ve školách. Balíček je vybavený tak, aby si učitel mohl vybírat a použít vše, nebo jen to, co v danou chvíli potřebuje. Od jednorázových projekcí se učitelé se studenty propracují k organizování školních festivalů, zakládání filmových klubů, které rozvíjí další iniciativy přesahující filmové zaměření. Probíhá např. aktivita *Divejme se spolu!* – projekce určené rodině a prarodičům, organizované samotnými studenty. Projekce se zaměřují nejen na artové filmy, ale i na představení práce studentů a zahrnují výstavy a ukázky jejich vlastních prací.

CinEd inspiruje další výchovně vzdělávací programy filmové výchovy i největší filmové festivaly pro děti. Svými metodami, postupy a pedagogickou strategií, jež reprezentuje, aktivně ovlivňuje utváření identity filmové výchovy v tuzemsku. Za vznikem metodiky stojí dlouholeté zkušenosti expertů *Cinémathèque française*.

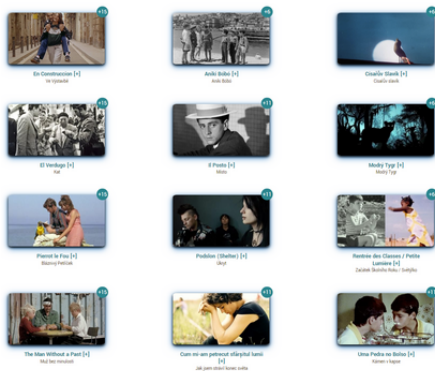
CINED

NA ČEM SI CINED ZAKLÁDÁ:

- vnímání filmu jako **UMĚNÍ** a kulturního objektu
- spolupráci, společné sledování filmů
- práci, tvoření a sdílení zážitků **před i po projekci**
- schopnosti analýzy, kritiky, obhájení názorů
- zlepšení komunikačních dovedností, kompetencí vyjádřit se, schopnosti vidět, slyšet a popsat detail, naslouchat, argumentovat, vést kultivované debaty
- otevírání různorodých tabu, témat, nahlížení z různých pohledů
- mezioborovém propojování, hledání souvislostí s jinými druhy umění
- podpoření chuti ke kreativnímu tvoření a přemýšlení

VÝBAVA CINED

VOD Platforma

s filmovou kolekcí a videobonusy

Pestrá kolekce 22 titulů s důrazem na artové zaměření, nevyklučuje filmy z kulturního dědictví, hrané, animované, krátkometrážní, dokumentární či experimentální korálky, němé filmy z počátků kinematografie. Kolekci charakterizuje **rozmanitost** – nabízí filmy, které dnešní studenti příliš nevidají. Díla nepřekypují akcí, hladí poetikou obrazu, pomaleji plynou, jsou nejed-

noznačné, s otevřenými konci. Vyzývají k reakci a emocím, otevírají neobvyklá a citlivá témata. Hrdiny jsou děti nebo dospívající, což přibližuje vnímání a sdílení mladých diváků. Každý film na platformě uvádí doporučenou věkovou kategorii, avšak věkové skupiny jsou variabilní - učitel se sám rozhoduje dle individuální zkušenosti a vyspělosti třídy. Filmy lze využít v rozmezí od 1. třídy ZŠ po univerzitní semináře, ve výuce klasické nebo v rámci školních družin, filmových klubů, v odpoledních lingvistických kroužcích, často CinEd využívají i ZUŠ. Filmy jsou k dispozici po bezplatné registraci a instalaci bezpečného přehrávače CinEd chránícího filmy proti kopírování a přenosu.

Kromě filmů předkládá CinEd pedagogům **tematické video bonusy**. Jde o sestříhané koláže okolo vybraného tématu filmů celé kolekce. Zachycují situace, které se často ve filmech opakují: „U stolu“, „Konflikty“, „Úniky“, „V autě“, „Pohledy“ aj. – jak je ztvárnil ten nebo ten režisér? Jak bychom situaci přenesli do literatury, popsali, zfilmovali my?

Výukové materiály k filmům Studentské pracovní listy Materiály napříč ŠVP (novinka)

VÝUKOVÉ MATERIÁLY K FILMŮM jsou pestré jako kolekce. Řadí se k nejpracovnějšímu v oboru. Koncipovány jsou všechny stejně, a i když na sebe kapitoly navazují, fungují nezávisle. Vybrat si lze jen část/i, nebo kapitulu, která je pro výuku potřebná.

1/ V úvodu materiály odkrývají proč uvádět daný film v **dnešní době**, základní informace, plakáty, které mohou sloužit k popisu, odhadu titulu filmu a jiným aktivitám.

2/ Následuje část s **klíčovými tématy filmu**, krátkou synopsí: nabízí možnost zvážení jednoho nebo vícero témat, na která se ve výuce učitel chce zaměřit a za jakým účelem.

3/ Další část nabízí **kontext souvislostí historických, společenských i kulturních**, informuje o režisérovi, jeho filmografii, inspiracích atd.

4/ Oddíl s názvem „**Analýza filmu**“ rozděljuje film na jednotlivé kapitoly s přesně uvedenými timecody, které ulehčují výběr části filmu pro analýzu a zpětné přehrávání studentům. Kapitola rozebírá filmové otázky odkazující na klíčová témata. Především obsahuje podrobně zpracovanou analýzu statického filmového obrazu, záběru a sekvence.

ANALÝZA SEKVENCE PANDITKUM A SOUD KOMUNITY: Filmová kapitola 7 (06 minut 47 sekund – 50 minut 57 sekund)

Popisová: Analýza této scény obsahuje video kapitolu 7, pouze její sledovací část

Vše na začátku sekvence připomíná smutek, šelma, která se skládá z kapku, protože podle tradice – musí – opřem – rozdělit – kůže – a samotná dělnice smutně káry, které mají být v noci, přeměna atmosféry a rozprávaná je naplněna nasazením, kde opět dle postavy přibíhá jako vlny – matka i profeta, trochu – a proto, a hudební zastaví. Dítě učitelů je zvláštní oběti, podobá se na začátku hříbů Lufthay matky a jejím přitvoření a učitelům ruce. Tělo začne přitvořit jen slon. Smutek se amocí od a matka, no nám vedoucího dostal se i k tělu povahy atmosféry, v tomto kontextu je vzhled Lory naruková, protože musí barvení odepřít. A když je při výraz oběti, kterou má a je v něm, vzhled její slon a matka, její postava přeměna je formou atmosféry – což neunikne matka, která se později a dříve se se smutkem kůže, matka má podobu atmosféry slon, ale často řekl šelma, kdy jmeně přitvořit dle na slon je matka, když si na jiné podobu, tak amocí jako povahy povahou. Lora, vzhled + matka povahou matky – souhlas, že si může být její slon, a až si ho kůže kůže – ale opět jako povahy povahou protože její vzhled je v síci povahy komunity nepřítel matky.

PŘECHODY, LITERÁRNÍ INSPIRACE

Literární předloha filmu nikdy není, a neměla by být. Stejně jako předloha obrazu, je určitého druhu inspirace, která může vést k různým interpretacím a realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

Čtenářské dílo a film

Žánr a dramaturgie, styl a vizuální řešení filmu. Všechno to souvisí s literární předlohou. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

Interpretace filmu jako uměleckého projevu. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

Čtenářské dílo a film. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

Interpretace filmu jako uměleckého projevu. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

5/ Podstatnou část metodiky a materiálů tvoří kapitola souvislosti. Propojováním styčných rysů, témat, záběrů, užití kamery nebo jiných prvků vytváří autoři materiálů dialogy s dalšími filmy (nejen s těmi z kolekce), předkládají pojistky s literaturou a s jinými druhy umění, uměleckými a kulturními tradicemi. Zmíněné jsou i reakce a přijetí filmu a kritiky.

6/ Poslední částí jsou četné nápady pro pedagogickou práci a aktivity „PŘED“ a „PO“ projekci filmu. Na jejich dodržení CinEd klade důraz (aktivity „PO“ mohou být dlouhodobé s mezioborovými přesahy). Toto schéma tvoří jeden z hlavních pilířů metodiky.

IV – PEDAGOGICKÉ NÁVRHY

PŘED PROJEKCI FILMU

ODKAZY A KAMY

„Ve škole bychom měli mít nějaké filmové projekce. CinEd filmový festival bychom měli mít každý rok.“

Dobře, když má nějaké projekce a v rámci toho nějaké projekce. CinEd filmový festival bychom měli mít každý rok.“

„Všechno to souvisí s literární předlohou. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.“

Interpretace filmu jako uměleckého projevu. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

Čtenářské dílo a film. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

Interpretace filmu jako uměleckého projevu. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

Čtenářské dílo a film. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

Interpretace filmu jako uměleckého projevu. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

Čtenářské dílo a film. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

Interpretace filmu jako uměleckého projevu. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

Čtenářské dílo a film. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

Interpretace filmu jako uměleckého projevu. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

KAMERY VE FILMU

„Přesně to souvisí s literární předlohou. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.“

Interpretace filmu jako uměleckého projevu. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

Čtenářské dílo a film. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

Interpretace filmu jako uměleckého projevu. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

Čtenářské dílo a film. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

Interpretace filmu jako uměleckého projevu. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

Čtenářské dílo a film. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

Interpretace filmu jako uměleckého projevu. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

Čtenářské dílo a film. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

Interpretace filmu jako uměleckého projevu. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

Čtenářské dílo a film. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

„Přesně to souvisí s literární předlohou. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.“

Interpretace filmu jako uměleckého projevu. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

Čtenářské dílo a film. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

Interpretace filmu jako uměleckého projevu. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

Čtenářské dílo a film. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

Interpretace filmu jako uměleckého projevu. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

Čtenářské dílo a film. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

Interpretace filmu jako uměleckého projevu. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

Čtenářské dílo a film. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

Interpretace filmu jako uměleckého projevu. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

Čtenářské dílo a film. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

ODKAZY A KAMY

„Ve škole bychom měli mít nějaké filmové projekce. CinEd filmový festival bychom měli mít každý rok.“

Dobře, když má nějaké projekce a v rámci toho nějaké projekce. CinEd filmový festival bychom měli mít každý rok.“

„Všechno to souvisí s literární předlohou. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.“

Interpretace filmu jako uměleckého projevu. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

Čtenářské dílo a film. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

Interpretace filmu jako uměleckého projevu. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

Čtenářské dílo a film. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

Interpretace filmu jako uměleckého projevu. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

Čtenářské dílo a film. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

Interpretace filmu jako uměleckého projevu. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

Čtenářské dílo a film. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

Interpretace filmu jako uměleckého projevu. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

Čtenářské dílo a film. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím. Inspirace je tedy vždy jen začátek, který může vést k mnoha různým realizacím.

MATERIÁLY NAPŘÍČ ŠKOLNÍM VZDĚLÁVACÍM PROGRAMEM (NOVINKA)

Kromě umělecké hodnoty mohou filmy, jako kulturní objekty, představovat vynikající učební pomůcky. Z důvodu poptávky ze stran učitelů vytvořil CinEd ve spolupráci s pedagogy nové materiály, které využívají průřezový přístup a pomáhají začlenit znalosti o filmových dílech a jejich analýzu do běžné praxe, klasických předmětů a vyučování. Nabídka zdrojů propojující filmy s kurikuly škol bude pravidelně aktualizována a rozšiřována. Překlady zajišťuje český partner projektu, Asociace českých filmových klubů. V nejbližší době budou nové materiály, které jsou již online, pedagogické obci zpřístupněny v češtině.

Stejně jako hlavní výukové materiály k filmům CinEd velkoryse koncipuje i studentské pracovní listy, které jsou vstřícnou pomůckou učitelům. Žáci mají k dispozici filmová políčka, ze kterých mohou tvořit vlastní příběhy, popisovat, co viděli, nebo navrhovat pokračování příběhu. Nabízí opět evropské filmové, literární, výtvarné a hudební, či jiné kulturní souvislosti, mnoho návrhů a pobídek k aktivitám, které zasahují do běžných předmětů.

STUDENTSKÉ PRACOVNÍ LISTY

Všechny filmy a výukové materiály jsou přeloženy do češtiny a jsou taktéž k dispozici v jazykových mutacích všech 13 zemí – tvoří tak pomůcku i do lingvisticky zaměřených hodin.

Veškeré výše jmenované zdroje CinEd, včetně balíčku 60 filmových políček filmů kolekce, interaktivní prostor pro studenty aj., naleznete po registraci na cined.eu, na detailní webové stránce každého filmu. Projektové dny pro školy, tuzemské vzdělávací akce, festivaly, kde CinEd působí, a v neposlední řadě galerii výsledků práce škol „Filmokusy“ uvádí národní kanál ined.cz. V Evropě se do programu zapojilo více než 5000 učitelů, v ČR je registrováno přes 400 škol, kulturních institucí a spolků.

Film a já

- Jaký byl pro film vytvořila plakát?
- Vybírá si některé fotografie (filmové obrázky/obrázky) z koláže Prostředí mladého diváka. Očeká na deskařat najdu na této stránce mála. Pořadí je zvažovat dle do souhlasu: 1911
- Žijeme je v prostředí a některé z nich máme obrazy, mapy a kresby od francouzského malíře Henriho Rousseaua (1812-1894).
- Připomínají mi některé zážitky z filmu obrazy. Někde jsem: znám prostředí, krajiny, komiksy, videa...?
- Branění situace a zážitky z filmu Mlýnský loga a videa komiky komika Cifra, které mála nabízejí podobné témata, jako jsou videa ve filmu.
- Vytvářím si, jak je možné zvuk ve filmu sděle: Jakýkoliv zvuk ve filmu odpovídá jeho melodické animace. Pořadí je kreslení, výměna obrázků je rozložení na jednotlivé části a zvuk je vytvoření i posadí.

Výběr a vytvoření scénou

- Prode národo, vytvořit takou zvukem tak, abych mohl z pohledového klávese přehledně.
- Najít zvuk nakreslení. Uváděním si, kterým zvukem film bude přehledně, sdělování "zvuků" jakoukoliv sly zvukem nakreslení zvuků, vytvoření a zvukem: jak je slyšeno pomocí zvuků gungy přehled Fik, Kores, Piv, ...?

Uváděním si, v jakém prostředí se "má" zvuk vytvářel, kde to má zále, kde je mu dáno. Vytvářím z barevných papírů "prostor" prostředí pro své zvuky. Vytvářím jednotlivé zvuky z různých barevných papírů a umísťuji je na předložený papír formátu A3 tak, jak se mi to jeví. Kde dáte zvukové prostředí má - je kreslení, video, zvuk, ...?

Málo barevné, má různé velikosti, jaké zvuky má?

Umísťuji si zvuky do vztáhlého prostředí a vytvářím si jeho zvuky. Je pro zvuky zvukové prostředí (zvuk)? Sdílejí se v ránu, ráno, ráno, ráno sly zvuku vlny? Vytvářím dáte prostředí ke zvuku zvuků kreslení, zvuk se má...?

Prostor mladého diváka
cined.eu/cs/prostor-mladého-diváka
7/9

PRAŽSKÝ FILMOVÝ KUFR

Festival mladých filmařů aneb „oslava kreativity a svobodné tvorby bez omezení v bezpečném prostředí“

prazskyfilmovykufr.cz

PRAŽSKÝ FILMOVÝ KUFR

REC

HD 4K 8K

PRAŽSKÝ FILMOVÝ KUFR vznikl před 7 lety díky úsilí nadšenců v zázemí DDM Praha 6. V Čechách tehdy existovala celá řada různě zaměřených filmových festivalů, profesionálních, pro dospělé i pro děti, studentských i amatérských, akcí typu dílny a workshopy zaměřených na dokument nebo animaci, ale prostor, kde by děti a mladí lidé do 20 let mohli veřejně předvést svoji volnou filmovou tvorbu jakéhokoli žánru, v té době nepůsobil.

První ročník festivalu Pražský filmový kufr v roce 2016 zaznamenal masivní odezvu ze strany mladých autorů, která byla jasným důkazem smysluplnosti celé akce. Od té doby se festival neuvěřitelně rozrostl.

F3.5

RAW
AUTO

ISO
AUTO

FILMOVÝ
PRŮMYSL

Během šesti ročníků festivalu do soutěže přihlásilo už svých téměř 960 filmů více než 1800 tvůrců ve věku od 4 do 20 let. Zahrnuje tvorbu dětí ze škol základních, středních i filmových, z filmových kroužků a ZUŠ, příměstských filmových táborů, ale i snímky filmařů -solitérů. (Dokonce ani v „covidových“ ročnících tvůrčí zápal mladých filmařů co do počtu zaslaných tvůrčích počinů ani jejich kvality rozhodně nehasí!) Původním

záměrem bylo oslovit primárně pražské děti, do soutěže však od samého počátku přicházely i snímky mladých autorů z Ostravy, Hradce Králové, Liberce, Brna, Plzně a dalších měst a obcí. Od roku 2022, kdy byly do soutěže přihlášeny filmy z Ukrajiny, Slovenska a Francie, lze festival považovat za mezinárodní.

PRAŽSKÝ FILMOVÝ KUFR

Do soutěže je možné přihlašovat filmy od začátku května do konce září, a to ve třech věkových a šesti různých soutěžních kategoriích. Během měsíce října probíhá hlasování poroty a divácké hlasování na stránkách festivalu.

TÉMA

Téma soutěže je otevřené, volné a bez limitů. V minulých ročnících byly k dispozici také volitelné tematické kategorie Zeleným objektivem, (Ne)bezpečnej svět a Moje místo, které dávaly mladým filmařům možnost vyjádřit se k tématu prostřednictvím filmové řeči v libovolném žánru. Tyto podkategorie hodnotili odborníci nejen filmoví, ale i profesionálové z oblasti botaniky, ekologie, historie,

preventisté, psychologové nebo pedagogové. V roce 2022 jsme vyhlásili téma SVOBODA, na které mimo jiné živě reagovaly děti z okupovaných válečných zón z Ukrajiny. Posláním letošního tématu MENTAL POWER je ukázat sílu myšlení a kreativity, které mohou měnit svět a také stavět mosty mezi lidmi, kulturami, národy.

SOUTĚŽNÍ ŽÁNROVÉ KATEGORIE

- Animovaný film (do 8 minut)
- Dokumentární film a reportáž (do 15 minut)
- Hraný film (do 20 minut)
- Experimentální film (do 5 minut)
- Nerealizovaný scénář (do 10 stránek textu A4)
- Filmový plakát (A4, A3, A2)

VĚKOVÉ KATEGORIE

- A (žáci MŠ a I. stupně ZŠ)
- B (žáci II. stupně ZŠ a víceletá gymnázia)
- C (do 20 let)

PRAŽSKÝ FILMOVÝ KUFR

Protože si Kufr klade za cíl zachovat kvalitu a odbornou úroveň festivalu, od samého počátku spolupracuje s mnoha filmovými profesionály, pedagogy, umělci a dobrovolníky, kteří pomáhají s organizací a vedením workshopů. Za šest let se v odborné porotě Pražského filmového kufru vystřídala celá řada profesionálních filmařů, významných zástupců české kultury a držitelů mnoha filmových ocenění doma i v zahraničí.

V současné době v ní působí:

- Karel Smyczek (předseda poroty, režisér a herec)
- Pavel Berkovič (kameraman)
- Kristina Elšíková (scenářistka a režisérka)
- Miroslav Janek (dokumentarista)
- Anna Johnson Ryndová (střihačka)
- Blanka Kulová (střihačka)
- Marta Nováková (režisérka)
- Lucie Sunková (animátorka, výtvarnice)
- Lukáš Urbánek (animátor a ilustrátor)
- Květa Chaloupková (dokumentaristka, kameramanka)
- Miloš Kirschner (scénograf, výtvarník, režisér Divadla Spejbla a Hurvínka)
- Jaroslav Kučera (manažer realizace Centra hrané tvorby České televize)

FESTDEN

Vyvrcholením celého festivalu je FestDen, který se koná každý rok v listopadu a kombinuje prezenční festival se streamovanými živými přenosy pro ty, kteří z různých dů-

vodů na FestDen nemohli dorazit. Je to slavnostní setkání mladých filmových nadšenců z celé republiky, kteří debatují nad svými filmy s odbornou veřejností. Jsou to filmoví amatéři a profesionálové na jednom místě, výjimečná setkání a často i nové tvůrčí spolupráce mladých filmařů. Účast bývá velmi hojná, což je jasným signálem, jak moc jsou v této profesi interakce a kontakty důležité.

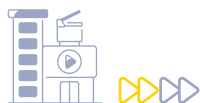

PRAŽSKÝ FILMOVÝ KUFR

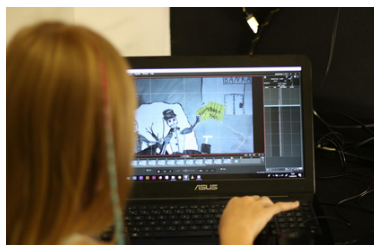
Během dne probíhají celodenní projekce soutěžních snímků, navazující individuální konzultace s porotci, tvůrčí workshopy a debaty, při nichž profesionálové z filmové branže předávají mladým tvůrcům praktické rady k výrobě filmů. V roce 2021 to byla například debata s manželý Ožvoldovými o zvukové dramaturgii.

V roce 2022 debata s režiséry oceňovaného animovaného filmu *Myši patří do nebe* Denisou Grimmovou a Janem Bubeníčkem o loutkové animaci, praktická debata o filmovém střihu s Annou Johnson Ryndovou nebo s režisérem filmu *Commander* Viliamem Dočolomanským o tom, jak pracovat s dětskými herci.

Festival Pražský filmový kufr nabízí možnost, jak bez cenzury, kontroly a školních pravidel reflektovat svět kolem sebe za použití dnes už běžně dostupných a pro většinu dětí a mladých lidí i velmi atraktivních výrazových prostředků. S jasným vědomím toho, že tvorba, ať už jakákoli, je ta nejlepší prevence negativních jevů

i bezpečný prostor k předvedení toho, co mnohdy děti dělají velmi rády a věnují tomu velkou část svého volného času. Pro samotné tvůrce je to možnost ověřit si, jestli jim dospělí i vrstevníci naslouchají a rozumějí, pro rodiče a pedagogy šance podpořit děti v jejich tvořivosti, pomoci jim zhodnotit a kultivovat aktivitu, kterou jejich okolí někdy vnímá negativně jako něco zbytečného, nekvalitního nebo povrchního.

PRAŽSKÝ FILMOVÝ KUFR

Hlavním cílem přehlídky je podpora a vzdělávání mladých tvůrců. Kufr hledá a objevuje talenty a v mnoha případech své soutěžící úspěšně směřuje a vede na cestě ke studiu profesionálního filmu na filmových středních i vysokých školách. Zpětně také zapojuje děti do spolupráce a vytváření dalších ročníků festivalu, aby festival vnímaly jako svůj vlastní (natáčení reportáží z FestDne, tvorba znělek a sestřihů z FestDne, moderování debat a galavečera...). Kufr rozvíjí spolupráci s organizacemi, které se filmové výchově a kreativnímu vzdělávání systematicky věnují (Free Cinema, Aeroškola, Scala, CinEd, Muzeum NaFilm, Post Bellum...)

Organizátoři sami během celého roku nabízejí filmové dílny, konzultace s filmovými odborníky a příměstské filmové tábory pro děti. Svou činnost se Kufr do budoucna snaží rozšířit na podporu filmového vzdělávání i v rámci obecného školního vzdělávání, komunikuje a spolupracuje s pedagogy a školami za účelem rozšiřování povědomí o možnostech audiovizuální tvorby a využití filmu ve vzdělávání. Podílí se na tvorbě Metodiky filmové výchovy ve spolupráci s NIPOS a AsFAV a je postupovou přehlídkou celonárodní přehlídky amatérské filmové tvorby Malé vize.

prazskyfilmovykufr.cz
[instagram.com/tocsvetem](https://www.instagram.com/tocsvetem)

AEROŠKOLA

 aeroskola.cz

Aa

Aeroškola

STUDIO SCALA

studioscala.cz

Studio
Scala

AEROŠKOLA A STUDIO SCALA

SOUROZENCI NA POLI FILMOVÉ A AUDIOVIZUÁLNÍ VÝCHOVY

Aeroškola a Studio Scala jsou ucelenými vzdělávacími projekty, které se v programové nabídce soustředí na rozvoj filmové a audiovizuální výchovy, při níž se snaží naučit účastníky programů porozumět světu audiovizuální tvorby. Edukátoři učí, jak používat současné technologie a umět se vyjádřit přiměřenými vyjadřovacími prostředky. Programy nabízejí nejen možnosti tvorby filmu, ale zabývají se i percepcí a interpretací filmu. Školní i mimoškolní aktivity jsou připravovány s ohledem na požadavky a nároky současného vzdělávacího systému, které jsou vyjádřeny Rámcovými vzdělávacími programy pro jednotlivé typy škol. Východiskem pro tvorbu edukačních programů je především oblast Umění a kultura a obor Filmová a audiovizuální výchova, ale i další související obory (mediální, dramatická a výtvarná výchova) a Informatika.

Aeroškola a Studio Scala fungují ve stejném rytmu jako školní rok, proto většina jejich aktivit respektuje jeho harmonogram. Pravidelné vzdělávací kurzy se vypisují na podzim a na jaře. V čase letních prázdnin jsou pořádány příměstské a pobytové tábory nebo intenzivní týdenní kurzy pro dospělé.

Aeroškola nabízí tři základní skupiny programů: kurzy pro veřejnost, akreditované kurzy pro učitele a programy pro školy. Zároveň zajišťuje doprovodný program k víkendovým projekcím pro děti v kině Aero a Bio Oko. Pro vybrané filmy z distribuční společnosti Aerofilms připravují pracovníci metodické materiály. Za poslední období to bylo pro filmy Zázračný aparát nebo #annaismissing.

Studio Scala nabízí kurzy a kroužky pro širokou veřejnost a programy pro školy.

Aeroškola je pořadatelem festivalu pro dětské diváky Malé oči. Festival se odehrává v osmi kinech po celé republice a jeho filmový obsah je propojen s doprovodnými programy filmové edukačního rázu (např. animační dílna, dabingová dílna). Na zajištění těchto programů se podílí společně se Studiem Scala.

AEROŠKOLA A STUDIO SCALA

SOUROZENCI NA POLI FILMOVÉ A AUDIOVIZUÁLNÍ VÝCHOVY

Aeroškola i Studio Scala dlouhodobě spolupracují s organizací Post Bellum na projektu Příběhy našich sousedů, kdy děti zpracovávají výpověď pamětníků pod vedením edukátora do podoby krátkého animovaného filmu.

Podílíme se na výchovných a vzdělávacích aktivitách Asociace pro filmovou a audiovizuální výchovu. Samotná Aeroškola disponuje akreditací MŠMT pro filmové a audiovizuální vzdělávání v ČR určené učitelům základních, středních škol a základních uměleckých škol. Během školního roku vypisuje kurzy zaměřené na tvorbu filmu, animované tvorby, zvuku ve filmu nebo VJ jingu.

Aeroškola zahájila působnost na poli FAV v roce 2008 a nyní k vlastní činnosti využívá zázemí ve stálých prostorách na Praze 3 a na Praze 7.

Studio Scala najdete v Brně, kde existuje od roku 2013 a ke své činnosti využívá vlastní zázemí v podobě ateliéru v suterénu kina Scala.

Aa Studio
Aeroškola Scala

 aeroskola.cz

 studioscala.cz

FREE CINEMA

Free Cinema – filmová společnost zabývající se filmovou výchovou, distribucí a alternativními formami práce s publikem.

 freecinema.cz

FREE CINEMA

Free Cinema je filmová společnost zabývající se filmovou výchovou, distribucí a alternativními formami práce s publikem. Za 11 let své existence uspořádala více než 1500 přednášek, workshopů, seminářů a projekcí pro více než 55 tisíc diváků. Free Cinema se věnuje podpoře mladých filmových talentů a jako producent zaštitila výrobu až devadesáti krátkých filmů.

Pořádá jednorázové i celoroční (filmové, herecké i fotografické) kurzy. Podporuje rozvoj filmové výchovy na českých školách – pedagogové si mohou vybírat z široké nabídky projektových dnů a praktických workshopů pro studenty. Free Cinema vytváří kurátorská řešení na klíč v podobě originálních workshopů - přednášek - lektorských úvodů pro festivaly, kina, kulturní centra i galerie včetně metodických materiálů.

Free Cinema spolupracuje dlouhodobě s CinEdem (mezinárodním projektem filmové výchovy). Je členkou ASFAV (asociace pro filmovou a audiovizuální výchovu) i platformy Umění (pro kreativní vzdělávání). Mezi spřátelené organizace patří také Muzeum Karla Zemana, Junior fest, Zlín film fest, AČFK, Letní filmová škola v UH, Artcam, Festival dětského čtenářství, Jeden svět, Dny evropského filmu a další.

 freecinema.cz

FOTOGRAFIE A OBRAZOVÝ MATERIÁL POSKYTLI

Asociace pro filmovou a audiovizuální výchovu

CinEd Česká republika

Pražský filmový kufr

Aeroškola

Free Cinema

DĚKUJEME ZA PODPORU FILMOVÉ VÝCHOVY

PŮŘADATELÉ

Národní pedagogický institut České republiky
www.npi.cz

Asociace pro filmovou a audiovizuální výchovu, z.s.
www.filmvychova.cz

Pražský filmový kufr
www.prazskyfilmovykufr.cz

CinEd (Cinema Education for youth)
www.cined.eu

npi | Národní pedagogický institut
České republiky

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

Národní
plán
obnovy

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY